

ARVIOINTIA PANKKIEN VASTUUL- LISIMMIKSI MÄÄRITTELEMISTÄ RAHASTOISTA JA NIIDEN SIJOI- TUSKOHTEISTA

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Vilma Koponen	
Työn nimi Arviointia pankkien vastuullisimmiksi määrittelemistä rahastoista ja niiden sijoituskohteista	
Päiväys 8.5.2023	Sivumäärä/Liitteet 50/1
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani -	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia pankkien vastuullisimmiksi määrittelemien rahastojen suurimpien sijoituskohteiden vastuullisuutta. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin myös pankkien rahastojen vastuullisuutta sekä perehdyttiin hieman tutkimuksessa olevien pankkien vastuullisuuteen yleisesti.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin yleisesti vastuullista sijoittamista, eri rahastotyyppejä sekä rahastojen vastuullisuutta. Teoriaosuudessa kerrottiin myös yleistietoa tutkittavista rahastojen pankeista sekä pankkien vastuullisuudesta. Tässä osuudessa käsiteltiin myös yritysvastuuta sekä sen eri osa-alueita: taloudellista, sosiaalista ja ympäristövastuuta. Teoriaosuudessa käsiteltiin myös yritysvastuuraportointia ja yritysvastuun toteuttamista.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kirjoituspöytätyönä eli käytettiin ja hyödynnettiin jo olemassa olevaa materiaalia ja tietoa. Rahastoista kerättiin tietoa hyödyntämällä muun muassa pankkien verkkosivuja. Tämän lisäksi yritysten ja rahastojen vastuullisuudesta haettiin tietoa hyödyntämällä Morningstarin sekä MSCI:n tuottamia arvioita ja analyyskejä. Tässä opinnäytetyössä tutkittavista yrityksistä ja niiden vastuullisuudesta kerättiin tietoa myös niiden verkkosivuilta sekä yritysvastuuraporteista. Tutkimuksessa hyödynnettiin yhtenä lähteenä myös asiantuntijahaastattelua.</p> <p>Rahastojen saamat vastuullisuusarvosanat olivat asteikolla keskimäärin keskitasoa ylempänä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Sen sijaan rahastojen suurimpien sijoituskohteiden vastuullisuusarvosanat vaihtelivat todella paljon erittäin hyvästä heikkoon. Osasta yrityksistä ei ollut saatavilla vastuullisuusarviota, jolloin yritysten vastuullisuutta tutkittiin hyödyntämällä yritysvastuuraportteja sekä yrityksen verkkosivuja.</p> <p>Tutkimuksen johtopäätöksenä voidaan sanoa, että pankkien vastuullisimpien rahastojen suurimmat sijoituskohteet ovat pääasiassa vastuullisia. Yritysten saamat vastuullisuusarvosanat ja arvioinnit olivat pääosin myönteisiä ja indikoivat näin ollen myös niiden vastuullisuudesta. Useimmat tutkituista yrityksistä olivat hoitaneet ESG-asiansa hyvin tai erittäin hyvin ja niiden ESG-riskitasot olivat keskitasoa.</p>	
Avainsanat ESG, osakerahasto, rahastosijoittaminen, vastuullisuus, yritysvastuu	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration	
Author Vilma Koponen	
Title of Thesis Evaluation of the funds which are defined by the banks as the most sustainable and their investment targets	
Date 8.5.2023	Pages/Appendices 50/1
Client Organisation /Partners -	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this thesis was to study the sustainability of the largest investment targets of the funds which are defined by the banks as the most sustainable. In this thesis, the sustainability of the banking funds was also studied in addition to the sustainability of the banks in general.</p> <p>The theoretical part of the thesis addresses sustainable investing in general, different types of funds, and the sustainability of the funds. There is also general information about the banks of the examined funds and the banks' sustainability. This part also discusses corporate sustainability and its different sectors: economic, social, and environmental sustainability. The theoretical part also reviews corporate sustainability reporting and the implementation of corporate sustainability.</p> <p>This research was carried out as desk research, as already existing material and information were used and utilized. Information about the funds was collected by using, for example, the websites of banks. In addition to this, information on the sustainability of companies and funds was collected using the ratings and analyses by Morningstar and MSCI. The information about the examined companies in this thesis and their sustainability was also collected from their websites and corporate sustainability reports. In this research, an expert interview was also utilized as a source.</p> <p>The sustainability ratings of the funds were above average on the scale, with a few exceptions. On the other hand, the sustainability ratings of the funds' largest investment targets varied from very good to weak. There were not sustainability ratings for some of the companies, in which case the sustainability of the companies was examined by utilizing corporate sustainability ratings and the websites of the companies.</p> <p>In conclusion of the research, it can be said that the largest investment targets of the banks' most sustainable funds are mainly sustainable. The sustainability ratings and evaluations that the companies received were mostly positive and thus also indicate their sustainability. Most of the examined companies had taken care of their ESG matters well or very well and their ESG risk levels were medium.</p>	
<p>Keywords</p> <p>ESG, equity fund, fund investing, sustainability, corporate sustainability</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	VASTUULLINEN SIJOITTAMINEN	8
2.1	Rahastojen vastuullisuuden arvioiminen	8
2.2	Vastuulliset rahastotyytit.....	9
3	YRITYSVASTUU	10
3.1	Taloudellinen vastuu	10
3.2	Sosiaalinen vastuu	10
3.3	Ympäristövastuu	11
3.4	Yritysvastuun toteuttaminen ja raportointi	11
4	VERTAILUSSA OLEVAT PANKIT	13
4.1	Handelsbanken	13
4.2	Vastuullisuus Handelsbankenissa	13
4.3	Osuuspankki	14
4.4	Vastuullisuus Osuuspankissa	14
5	VALITTUJEN RAHASTOJEN VASTUULLISUUDEN ARVIOINTI	15
5.1	Morningstarin maapalloluokittelu	15
5.2	MSCI:n ESG Fund Ratings -luokittelu	15
5.3	Valitut rahastot	16
5.3.1	Handelsbanken	18
5.3.2	Osuuspankki	21
6	RAHASTOJEN SUURIMPIEN YRITYSTEN VASTUULLISUUS	24
6.1	MSCI:n ESG Rating ja Morningstarin Sustainalytics	24
6.2	MSCI:n ESG Controversies	24
6.3	Handelsbanken Kestävä Energia	26
6.4	Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema	28
6.5	Handelsbanken Terveys Teema	31
6.6	OP- Ilmasto	33
6.7	OP- Puhdas Vesi	36
7	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	39
8	POHDINTA	42
	LÄHTEET	43

LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET	50
--------------------------------------	----

1 JOHDANTO

EU:n asettama direktiivi vastuullisuusraportoinnista (CSRD) astui voimaan 05.01.2023. Tämän direktiivin myötä EU vaatii kaikilta suurilta ja listatuilta yrityksiltä tarkempaa tietojen julkaisemisesta niiden sosiaalisista ja ympäristöön liittyvistä riskeistä sekä niiden vaikutuksesta ihmisiin ja ympäristöön. Direktiivin avulla halutaan myös parantaa sijoittajien ja muiden sidosryhmien tiedonsaantia erilaisten kestävyyskysymyksistä aiheutuvien sijoitusriskien arvioimiseksi. (European Commission julkaisuaika tuntematon.)

Tämän uudistuksen myötä EU haluaakin puuttua muiden kuin taloudellisten tietojen julkaisemisesta koskevan lainsäädännön puutteisiin. Nykyistä lainsäädäntöä voidaankin pitää monelta osin riittämättömänä ja epäluotettavana vajaiden yritysraportointivaatimusten vuoksi. Yritysten yhteiskuntavastuuta ajatellen otetaan käyttöön entistä yksityiskohtaisempia raportointivaatimuksia, jotka koskevat yritysten vaikutusta ympäristöön, ihmisoikeuksiin, sosiaalisiin normeihin ja pohjautuvat yhteisiin kriteereihin EU:n ilmastotavoitteiden mukaisesti. (European Parliament 2022.)

Vastuullisuudesta on tullut entistä tärkeämpi arvo yritysmaailmassa viime vuosina. Vastuullisuudesta onkin tullut kasvava trendi, jota yhä useampi yritys haluaa korostaa toiminnassaan. Huomioimalla vastuullisuuden toiminnassaan yritys pystyy parhaassa tapauksessa jopa hallitsemaan omia maine-, rahoitus- ja ympäristöriskejään. (Kurittu 2021, 12.)

Vastuullisuus on myös huomioitu pankkimaailmassa, sillä useiden suomalaisten pankkien tulee noudattaa toiminnassaan muun muassa vastuullisen pankkitoiminnan periaatteita sekä YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita. Vastuullisuustrendin myötä markkinoille on myös tullut runsaasti uusia sijoitustuotteita, jotka kohdistuvat juuri vastuulliseen sijoittamiseen. Voisikin sanoa, että vastuullisuudesta on näin ollen tullut mainekysymys niin sijoituskohteille kuin sijoittajillekin. (Silvola 2019, luku 1; Kurittu 2021, 12.)

Vastuullisen sijoittamisen osuus onkin kasvanut viime aikoina ja vastuullisuudesta on tulossa entistä enemmän valtavirtaa sijoittamisen maailmassa. Erilaisten rahoitusvälineiden palveluntarjoajien tulee kysyä elokuusta 2022 lähtien asiakkaalta hänen mieltymyksistään sijoituskohteiden kestävyysasioihin liittyen. Asiakkaalta selvitetään muun muassa kuinka hän haluaa sijoituksissaan huomioida haitalliset kestävyysvaikutukset sekä kestävien sijoitusten määrän. (Silvola 2019, luku 1; Finanssiala 2022.)

Finanssialan kesäkuussa 2022 teettämän kyselyn mukaan kuitenkin vain 24 % suomalaisista seuraa sijoitusten tuoton lisäksi sijoitustensa kestävyttä. Samassa kyselyssä selvisi, että noin 40 % suomalaisista kokee ilmastovaikutukset ainakin osittain tärkeäksi sijoituskriteeriksi rahastosijoittamisessa tai säästö- ja sijoitusvakuutuksiin sijoittamisessa. Vaikka esimerkiksi ilmastovaikutuksia pidetäänkin tärkeänä sijoituskriteerinä, yli 1/3 vastanneista ei koe ilmastovaikutusten arviointia helpoksi. (Kansalaiskysely kesäkuu 2022, Finanssiala 2022, 5, 13, 16.)

Sain idean opinnäytetyöhöni harjoittelupaikastani pankissa. Olen aina ollut kiinnostunut sijoittamisesta ja erityisesti rahastosijoittaminen on aina kiinnostanut minua. Koen vastuullisuuden myös itselleni tärkeäksi arvoksi, joten rahastojen sijoituskohteiden vastuullisuuteen perehtyminen on todella mielenkiintoista.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ja vertailla eri pankkien vastuullisten rahastojen suurimpien sijoituskohteiden vastuullisuutta. Vastuullisuustrendin myötä moni rahoitusvälineiden palveluntarjoaja haluaa korostaa toiminnassaan vastuullisuutta esimerkiksi tarjoamalla vastuullisia rahastoja asiakkailleen. Opinnäytetyön ideana onkin selvittää, ovatko rahastot oikeasti niin vastuullisia kuin mitä esimerkiksi rahastoesite antaa ymmärtää.

Työn tavoitteena on muodostaa kattava arvio ja selvitys eri pankkien vastuullisten rahastojen suurimpien sijoituskohteiden vastuullisuudesta. Valitsin vertailtaviksi rahastoiksi artiklaa 9 noudattavat rahastot, sillä niissä rahastojen sijoituspolitiikka ja yleinen sääntely on todella tarkkaa vastuullisuuden suhteen. Toinen valintakriteeri oli rahastotyyppi. Jotta voin vertailla sijoituskohteina olevien yritysten vastuullisuutta, valitsin rahastoista vain osakerahastoja. Tutkimuksen mielekkyyden vuoksi rahastojen täytyi olla myös aktiivisesti hoidettuja. Kaikki tässä opinnäytetyössä tutkimani rahastot ovat siis artiklan 9 mukaisia aktiivisesti hoidettuja osakerahastoja.

Näistä osakerahastoista tutkittavaksi valikoitui kolme suurinta omistusta eli yritystä. Valitsin tähän opinnäytetyöhön tutkittavaksi vain kolme suurinta yritystä, jotta työmäärästä ei tulisi liian suuri. Kolme yritystä tutkimalla sain myös jonkinlaisen käsityksen rahastojen sijoituspolitiikasta. Kolme yritystä muodosti rahastoissa myös omistusosuudeltaan suuremman prosenttimäärän verrattuna siihen, että olisin tutkinut vain esimerkiksi rahaston yhtä suurinta sijoituskohdetta. Näin ollen yritysten omistusosuus ei jäänyt tutkimuksen kannalta liian merkityksettömäksi.

2 VASTUULLINEN SIJOITTAMINEN

Ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeaa tapaa sijoittaa vastuullisesti. Voisi jopa sanoa, että vastuullisen sijoittamisen tapoja on olemassa yhtä paljon kuin vastuullisia sijoittajia. Jokainen sijoittaja määrittelee itselleen henkilökohtaisen näkemyksen vastuullisuudesta. Kuritun (2021, 33–34) mukaan vastuullinen sijoittaja huomioi sijoittamisessaan tuoton lisäksi myös itselleen tärkeäksi kokemat arvot. Sijoittaminen esimerkiksi vastuullisiin rahastoihin voidaankin nähdä eräänlaisena vaikutuskeinona, jolla sijoittaja haluaa tuoda ilmi juuri itselleen tärkeitä arvoja sekä elämäntapoja.

2.1 Rahastojen vastuullisuuden arvioiminen

Vastuullisen rahaston tunnistaminen ja yleisesti vastuullisuuden määrittely voi siis olla sijoittajalle vaikeaa, sillä jokainen sijoittaja muodostaa oman käsityksensä vastuullisuudesta. Myös Kurittu (2021, 106) pitää rahastosijoittamisessa ongelmallisena vastuullisuuden arviointia. Rahaston vastuullisuus voi näyttäytyä yhdelle arvioijalle esimerkiksi ympäristön näkökulmasta vastuulliselta, kun taas toinen arvioija kiinnittää huomiota esimerkiksi rahaston heikosti hoidettuun sosiaaliseen vastuuseen. Painottamalla rahaston vastuullisuuden arvioinnissa eri asioita rahaston vastuullisuuden arviointi voi heitellä laidasta laitaan.

Rahaston vastuullisuuden arvioimiselle ei ole määritelty yhtä ainoaa toimijaa, joka määritteli selkeät kriteerit sille, milloin rahasto katsotaan vastuulliseksi ja milloin ei. Vastuullisuutta arvioivia toimijoita voikin näin olla useita ja pahimmassa tapauksessa jokainen heistä käyttää arvioinnissaan omia arviointimenetelmiään (Kurittu 2021, 106).

Rahastojen vastuullisuuden arviointia vaikeuttaa myös osaltaan rahastojen ja indeksien omat toimintatavat ja kriteerit. Rahastot ja indeksit määrittelevät kaikki itselleen sopivan toimintatavan sijoituskohteiden valinnassa. Esimerkiksi rahastoilla voi olla omia kriteerejä, joiden perusteella se rajaa ulos joitain yhtiöitä tai toimialoja. Tällainen kriteeri voisi olla esimerkiksi yhtiön tuottama pieni hiilijalanjälki. Näihin rahastoihin voi päästä kriteerit täyttäviä yhtiöitä, jotka eivät kuitenkaan toimi kaikilla osa-alueilla vastuullisesti (Kurittu, 2021, 106.)

Vastuullinen sijoittaja voi kuitenkin arvioida rahaston vastuullisuutta perehtymällä esimerkiksi vastuullisen rahaston rahastoesitteeseen. Rahastoesitteestä tulisi käydä ilmi muun muassa rahaston sijoituspolitiikka sekä kuvaus rahaston tavoitteista. Rahastoesitteessä esitellään myös valintakriteerit sijoitusten tekoon sekä sijoituskohteet. Vastuullisen sijoittajan tulisi myös tutkia rahastojen omistuksia sekä omistuspoltiikkaa. Yleisesti rahastoesitteessä esitellään vain 10 suurinta yhtiötä tai velkakirjaa, jotka ovat rahaston sijoituskohteina. (Kurittu 2021, 107.)

Voidaan siis sanoa, että jokaisella meillä on oma käsitys vastuullisuudesta. Jokaisen kannattaa miettiä, mitkä ovat itselleen tärkeitä asioita, sillä ajureita on monia. Yhdelle sijoittajalle voi olla tosi tärkeää huomioida ilmastohaasteet sekä ilmaston lämpeneminen ja toiselle voi olla esimerkiksi ihmisoi-keudet. Vastuullinen sijoittaminen on tapa rakentaa salkkua tai jonkinlainen sijoitusstrategia, jonka avulla voidaan ottaa huomioon ESG- tekijät tuottoa unohtamatta. (Sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntija pankista.)

2.2 Vastuulliset rahastotyytit

Sijoitusrahastot voidaan jaotella esimerkiksi koron mukaan. On olemassa lyhyen koron, keskipitkän koron sekä pitkän koron rahastoja. Lisäksi on olemassa osakerahastoja, indeksirahastoja sekä yhdistelmärahastoja. Vastuullisia rahastoja ovat tyypillisesti osakerahastot, korkorahastot sekä yhdistelmärahastot. Vastuullisina rahastoina voidaan pitää myös erilaisia vaihtoehtoisia sijoitusrahastokohteita sekä metsä- ja asuntorahastoja. (Sijoitusrahasto-opas, Pörssisäätiö 2009, 11; Kurittu 2021, 104.)

Kuten aikaisemmin todettu, korkorahastoja on olemassa kolmea eri tyyppiä. Näitä ovat lyhyen, keskipitkän ja pitkän koron rahastot. Kukin rahasto sijoittaa varansa nimensä mukaisesti tietyn pituisiin korkoinstrumentteihin. Lyhyen koron rahastot sijoittavat varansa lyhytaikaisiin korkoinstrumentteihin. Tällaiset rahastot voidaan vielä erotella rahamarkkinarahastoihin sekä lyhyen koron rahastoihin. Rahamarkkinarahastot sijoittavat varansa juoksuajaltaan alle 120 päivän korkoinstrumentteihin, joiden luottoluokitus on minimissään hyvä (A). Muut lyhyen koron rahastot sijoittavat varansa tyypillisesti sellaisiin korkoinstrumentteihin, joiden takaisinmaksuaika on alle vuoden. Tyypillisiä lyhyen koron rahastojen sijoituskohteita ovat muun muassa pankkien sijoitustodistukset tai kuntien kuntatodistukset. (Sijoitusrahasto-opas, Pörssisäätiö 2009, 11.)

Pitkän koron rahastot taas sijoittavat varansa pääasiassa laina-ajaltaan yli vuoden pituisiin eli pitkäaikaisiin joukkolainoihin sekä muihin korkoinstrumentteihin. Lainojen liikkeellelaskijoina toimivat yleensä liikkeelle yritykset, valtiot sekä muut julkisyhteisöt. Tällaiset rahastot tekevät korkosijoituksia niin kotimaisiin kuin ulkomaalaisiin kohteisiin. Sellaisia pitkän koron rahastoja, jotka sijoittavat varansa valtion ja julkisyhteisöjen lainoihin, kutsutaan usein myös obligaatorahastoiksi. Yrityslainoihin varojensa sijoittavia kutsutaan yrityskorkorahastoiksi. (Sijoitusrahasto-opas, Pörssisäätiö 2009, 11.)

Keskipitkän koron rahasto sijoittaa varojaan lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin korkoinstrumentteihin. Rahasto tekee valintansa näiden välillä korkomarkkinoiden tuotto-odotusten suhteen. Tällaisia sijoituksia tekevää rahastoa kutsutaankin myös yhdistelmäkorkorahastoksi. (Sijoitusrahasto-opas, Pörssisäätiö 2009, 11–12.)

Osakerahastot sijoittavat varansa nimensä mukaisesti pääasiassa pelkästään osakkeisiin. Nämä rahastot voidaan jaotella monella eri tavalla. Rahastot voidaan jaotella esimerkiksi maantieteellisen sijainnin, yhtiöiden toimialan eli sektorin tai yhtiöiden koon perusteella. Osa näistä rahastoista sijoittaa vain tietyn tyyppisiin tai kokoihin yhtiöihin, osa sijoittaa tietylle toimialalle. Sijoituskohteen valinnan taustalla voi olla rahastossa myös eettinen tai yhteiskunnallinen syy. (Sijoitusrahasto-opas, Pörssisäätiö 2009, 12.)

Yhdistelmärahastot sijoittavat osakkeisiin ja korkoa tuottaviin kohteisiin. Yhdistelmärahastot pystyvät siis vaihtelevaan sijoitustensa painopistettä markkinatilanteen mukaan. Osassa rahastoissa nämä painoarvot on määritelty rahastojen säännöissä, kun taas toisissa rahastoissa painoarvot on jätetty määrittelemättä. (Sijoitusrahasto-opas, Pörssisäätiö 2009, 12–13.)

3 YRITYSVASTUU

Yleisesti yritys vastuulla tarkoitetaan kansallisten lakien ja lainsäädännön vaatimuksien ylittävää vastuullista liiketoimintaa, joka hyödyttää sekä yhteiskuntaa että suojaa ympäristöä ja ihmisiä. Jokaisen yrityksen perustana voidaan ajatella olevan yrityksen arvot, vallitseva yrityskulttuuri, yrityksen toimintatavat sekä päätöksenteko. Näiden pohjalta muotoutuvat jokaiselle yritykselle yritys kohtaisesti oma käsitys yritys vastuusta. Yritys vastuuta voidaan jakaa kolmeen eri osa-alueeseen. Näitä osa-alueita ovat taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu sekä ympäristö vastuuta. (Liappis, Pentikäinen, Vanhala, 7–8.)

3.1 Taloudellinen vastuu

Taloudellisella vastuulla tarkoitetaan pohjimmiltaan sitä, että yritys toimii taloudellisesti kannattavasti. Taloudelliseen vastuuseen voidaan katsoa myös yritys kohtaisesti kannattavuus koko yrityksessä sekä yrityksen kilpailukyky. Taloudellinen vastuu voidaan nähdä kahdella eri tavalla riippuen siitä, katsotaanko asia sijoitus maailman vai yritys maailman näkökulmasta. Aihe nähdään yrityksistä puhuttaessa enemmän viittavan taloudelliseen vastuuseen ja sijoitus puolella hyvään hallintotapaan. (Liappis, 72.)

Kuten aikaisemmin todettu yritys vastuuseen kuuluvat teemat muotoutuvat jokaiselle yritykselle yritys kohtaisesti. Taloudellisen vastuun näkökulmasta on kuitenkin olemassa joitain yleisiä teemoja, jotka toistuvat yritys maailmassa. Tällaisia yleisiä teemoja taloudelliseen vastuuseen liittyen ovat esimerkiksi taloudellinen kannattavuus, voiton tuottaminen osakkeenomistajille, oikeuden mukainen palkitseminen työntekijöille sekä alihankkijoille, korruption sekä lahjonnan torjunta, verojen maksaminen vastuullisesti, rahanpesun ehkäiseminen sekä harmaan talouden ja talous rikollisuuden ehkäiseminen. Hyvään hallintotapaan voidaan katsoa puolestaan kuuluvan muun muassa korruptiotorjunta sekä verojen maksaminen. (Liappis, 74.)

3.2 Sosiaalinen vastuu

Sosiaalisella vastuulla tarkoitetaan vastuuta yrityksen vaikutuksesta ihmisiin. Pohjimmiltaan tämä vastuu voidaan katsoa perustuvan ihmisoikeuksiin. Sosiaalisen vastuun huomioon ottavan yrityksen tulisi siis toimia siten, ettei yrityksen toiminta tuota negatiivisia vaikutuksia sidosryhmiin. Sosiaalisella vastuulla voidaankin katsoa yleisesti tarkoitettavan ihmisten huomioimista sekä hyvää kohtelua ja arvostamista. Sosiaalinen vastuu voidaan huomioida yrityksissä useilla eri keinoin. Tällaisia keinoja ovat esimerkiksi työturvallisuuden huomioiminen ja syrjinnän ehkäiseminen. (Liappis, 9, 128.)

Yrityksen tulee siis toiminnassaan huomioida vähintäänkin se, ettei se toimi negatiivisesti suhteessa sidosryhmiin. Sosiaalisen vastuun noudattamisen miniminä voidaankin katsoa olevan ihmisoikeuksien noudattaminen. Sosiaalinen vastuu on kuitenkin laaja teema, johon voidaan yhdistää useita eri teemoja yritys kohtaisesti. Tällaisia teemoja ovat esimerkiksi voidaankin nähdä kuuluvan myös työhyvinvointi, hyvä johtaminen, moninaisuuden arvostaminen, sekä ihmisiä arvostava yrityskulttuuri. (Liappis, 129, 137.)

3.3 Ympäristövastuu

Yritysten ympäristövastuun minimivaatimus tulee Suomen perustuslaista. Suomen perustuslain mukaan vastuu luonnosta, sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä sekä kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan tulee tämän lisäksi turvata jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöä koskevaan päätöksentekoon. (Suomen perustuslaki 731/1999, 2 luku 20 §, Liappis, 99.)

Kuten muidenkin yritysvastuun osa-alueiden osalta, myös ympäristövastuun sisältö on yrityskohtaista. Siihen vaikuttavat muun muassa yrityksen johdon omat moraalikäsitteet ja etiikkakäsitykset. Yleisesti ympäristövastuulla tarkoitetaan kuitenkin yrityksen vapaaehtoisia toimia ympäristönsuojelun edistämiseksi, ympäristön pilaantumisen estämiseksi sekä luonnonvarojen kestävästä käytöstä edistämiseksi. (Liappis, 99–100.)

Ympäristövastuuteemaan liittyviä yleisiä aihepiirejä ovat esimerkiksi energia- ja materiaalihyötykäyttö, jätteiden vähentäminen, päästöjen minimoiminen sekä ilmastonmuutoksen torjunta. Ympäristövastuun toteuttamiseen on kuitenkin olemassa joitain kansainvälisiä viitekehyksiä, joita yritys voi halutessaan noudattaa. Ympäristövastuun toteuttamiseen yritys voi hyödyntää esimerkiksi YK:n Global Compactia tai OECD:n toimintaohjeita monikansalliselle yritykselle. (Liappis, 8, 111.)

3.4 Yritysvastuun toteuttaminen ja raportointi

Yritysvastuu tarvitsee toteutuakseen sidosryhmäviestintää, niin yrityksen sisä- kuin ulkopuolellekin. Viestinnän avulla yritysvastuusta voidaan tehdä osa yrityksen toimintakulttuuria. Viestimällä aktiivisesti yrityksen ulkopuolelle vastuullisuudesta sidosryhmille muotoutuu myös tietynlainen mielikuva yrityksestä. Yritys voi viestiä esimerkiksi vastuullisista teoistaan, tuotteistaan tai palveluistaan. Tehokkaalla viestinnällä voidaan jopa parantaa yrityksen kilpailukykyä sekä tilanteen vaatiessa myös pienentää mainehaittoja. (Liappis, 9–10.)

Sidosryhmäviestintä tarvitsee myös toteutuakseen sidosryhmäajattelua. Tällä tarkoitetaan sitä, että viestiäkseen oikealla tavalla yrityksen tulee tunnistaa sidosryhmät, ymmärtää niiden tarpeet ja odotukset. Yrityksen sidosryhmillä tarkoitetaan sellaisia yritykseen vaikuttavia tai yrityksestä kiinnostavia toimijoita, joihin myös yritys voi toiminnallaan vaikuttaa. Tyypillisesti yrityksen sidosryhmiin kuuluvat yrityksen omistajat, työntekijät, asiakkaat sekä paikallisyhteisöt. Yrityksien sidosryhmään voi myös kuulua toimintaa ja raportointia valvovat kansalaisjärjestöt ja media. (Liappis, 9.)

Yritysvastuu on aikaisemmin nähty tulosta huonontavana asiana, vaikka tosiasiasa sen huomioiminen voi jopa tuoda kilpailuetua ja parantaa yrityksen tulosta. Osoittamalla vastuullisuutta liiketoiminnassaan yritys osoittaa muille pitävänsä huolta niin ympäristöstä, ihmisistä, varallisuudesta kuin yrityksen kannattavuudestaan. Tämän lisäksi yritysvastuun avulla yritys voi myös muun muassa saada kustannussäästöjä, parantaa työnantajasta syntyvää mielikuvaa, saada rahoitusta edullisemmin sekä vahvistaa sidosryhmien välisiä suhteita. (Liappis, 25–26.)

Yksi tapa viestiä yritysvastuusta on tehdä yritysvastuuraportti. Yritysvastuuraportin avulla yritys voi kertoa sidosryhmilleen, miten se omassa toiminnassaan huomioi yritysvastuun. Kurittu 2018, osa 1) onnistuneen yritysvastuuraportin avulla yritys pystyy muun muassa parantamaan

riskienhallintaansa sekä parantamaan mainettaan. Yritysvastuuraportointi pohjautuu GRI-standardiin. GRI:n periaatteet raportin sisältöön koostuvat neljästä eri osa-alueesta, joita ovat kestävän kehityksen viitekehys, sidosryhmien huomioiminen, kattavuus ja olennaisuus.

4 VERTAILUSSA OLEVAT PANKIT

Valitsin tässä opinnäytetyössä tutkittavat rahastot pankkien rahastotarjonnan perusteella. Vertailtaviksi pankeiksi valikoitui Handelsbanken sekä Osuuspankki. Valintaperusteena näille pankille oli oma mielenkiinto ja toisaalta tietynlaisen kontrastin saaminen vertailemalla ulkomaalaisen ja kotimaisen pankin rahastotarjontaa. Osuuspankki on yksi Suomen suurimmista pankeista ja Handelsbanken on kansainvälinen suuri pankki.

4.1 Handelsbanken

Handelsbanken perustettiin vuonna 1871 Kornhamnstorgissa Tukholmassa. Handelsbankenin osakkeet listattiin ensimmäisen kerran Tukholman pörssiin elokuussa 1871, minkä jälkeen ensimmäiset konttorit avattiin Tukholmassa. Noin sata vuotta myöhemmin 1970-luvun alussa tapahtui pankkitoiminnassa suurempi muutos, kun pankin konttoritoiminta jaettiin 8 alueelliseen pankkiin, joista jokainen koostui noin 70 konttorista. Näillä uusilla pankeilla oli myös omat hallituksensa sekä suuri riippumattomuus. 1980-luvun aikana Handelsbanken laajensi toimintaansa mm. Norjaan, Suomeen sekä Iso-Britanniaan. (Handelsbanken julkaisuaika tuntematon a.)

Tällä hetkellä Handelsbankenilla on kotimarkkinoita Ruotsissa, Norjassa, Alankomaissa sekä Iso-Britanniassa. Pankki toimii lisäksi myös Luxemburgissa sekä Yhdysvalloissa. Handelsbanken lopetti toimintansa Tanskassa vuoden 2022 lopussa. Handelsbanken on myös päättänyt lopettaa toimintansa Suomessa. Myyntiprosessi Suomen liiketoimien myymiseksi on yhä kesken. Handelsbankenin toiminta Puolassa tullaan myös lopettamaan asteittain Puolassa ja Varsovan sivuliikkeissä. (Handelsbanken julkaisuaika tuntematon b.)

4.2 Vastuullisuus Handelsbankenissa

Handelsbanken on ottanut tavoitteekseen noudattaa kuutta YK:n kestävän kehityksen tavoitteista. Handelsbanken haluaa toiminnallaan edistää muun muassa sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä ihmisarvoista työtä ja talouskasvua. Tavoitteena on myös investointien tekeminen kestäväan teollisuuteen sekä ympäristöinnovaatioihin. Yksi tavoitteista on myös kestävien kaupunkien ja yhteisöjen luominen. Handelsbanken on myös sitoutunut tavoitteisiin ilmastotoimiin liittyen. Pankki rahoittaa ilmastoälykkäitä innovaatioita sekä kestäviä investointeja vähentääkseen välillisiä ilmastovaikutuksia. Kuudentena tavoitteena on vähentää laittomia rahavirtoja sekä vähentää merkittävästi kaikenlaista korruptiota ja lahjontaa pankin toiminta-alalla. (Handelsbanken julkaisuaika tuntematon d.)

YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden lisäksi Handelsbankenin tavoitteena on saada liiketoiminta hiilineutraaliksi ja saavuttaa näin ollen nettonollapäästöt vuoteen 2040 mennessä. Handelsbankenin toiminta on ollut hiilineutraalia vuodesta 2017 lähtien. Handelsbankenilla on myös kestävän kehityksen tavoitteita niin rahoitus-, sijoitus- kuin neuvontapalveluissakin. Vastuullisen rahoituksen osalta Handelsbankenin tavoitteena on vuoteen 2025 mennessä saada pankin rahoitusvolyyymista 20 prosenttia koostumaan vihreästä rahoituksesta, sosiaalisesta rahoituksesta tai rahoituksesta, jolla edistetään lainanottajan mitattavissa olevaa ja kestävää siirtymää. (Handelsbanken julkaisuaika tuntematon c.)

4.3 Osuuspankki

Osuuspankkiryhmä perustettiin vuonna 1902, kun Osuuskassojen Keskuslainarahasto perustettiin. Varsinaisen lainojen myöntäminen aloitettiin vuonna 1903, jolloin Keskuslainarahasto sai käyttöön valtion lainan. Vuonna 1970 osuuskassat muuttivat nimensä silloisen pankkilain myötä osuuspankeiksi. 2000-luvun taitteessa pankkiryhmä muuttui finanssiryhmäksi. Pankki onkin saavuttanut miltei jokaisella liiketoiminta-alueella markkinajohtajan aseman. (Osuuspankki julkaisuaika tuntematon a.)

Tällä hetkellä OP Ryhmä on suurin Suomessa toimiva finanssiryhmä. Osuuspankilla on yli 2 miljoonaa asiakasomistajaa. Osuuspankki onkin Suomessa suuri työllistäjä pankkialalla, sillä siellä työskentelee noin 13 000 henkilöä. Pankin tavoitteena on edistää toimintaympäristön ja asiakasomistajien taloudellista menestystä, turvallisuutta sekä hyvinvointia kestäväällä tavalla. Nykyään OP ryhmään kuuluu 108 osuuspankkia. OP ryhmään kuuluu myös sen omistama keskusyhteisö OP Osuuskunta, johon kuuluvat tytäryhteisö sekä lähiyhteisö. OP Ryhmän liiketoiminta ei rajaudu pelkästään rahoituksen tarjoamiseen. Liiketoiminta on jaettu 3 liiketoimintasegmenttiin, joita ovat yritys pankki, vähittäispankki ja vakuutuspuoli. (Osuuspankki julkaisuaika tuntematon b.)

4.4 Vastuullisuus Osuuspankissa

Osuuspankki on sitoutunut toiminnassaan myös vastuullisuuteen. Osuuspankissa OP Varainhoito ja OP Rahastoyhtiö ovat sitoutuneet noudattamaan muun muassa Carbon Disclosure Projectia. Tällöin sijoitusyhtiöt kannustavat yrityksiä raportoimaan niiden ilmasto- ja vedenkäyttövaikutuksista. Osuuspankki on myös sitoutunut noudattamaan vuodesta 2011 lähtien YK:n Global Compactin kymmentä periaatetta, jotka liittyvät muun muassa ihmisoikeuksiin, ympäristöön, työhön sekä korruption torjuntaan. (Osuuspankki julkaisuaika tuntematon d.)

Osuuspankkiryhmän sisällä on myös useita erilaisia vastuullisuusohjelmia, joita se noudattaa toiminnassaan. Pankilla on tässä ohjelmassa tavoitteita niin ilmastoon ja ympäristöön, ihmisiin ja yhteisöihin kuin hyvään hallintotapaan liittyen. Osuuspankilla on myös erilaisia ilmastotavoitteita pitkälle aikavälille. Osuuspankki haluaa muun muassa suorien ja aktiivisten sijoitustensa olevan sellaisia, joilla ei ole liiketoimintaa kivihillen louhinnasta tai kivihillellä tuotetusta energiasta. Osuuspankki haluaa myös puolittaa sijoituksiensa kasvihuonekaasujen päästömäärän vuosikymmenen vaihteeseen mennessä. OP Yritys pankki yhdessä OP Varainhoidon ja OP-Rahastoyhtiön kanssa ovat myös sitoutuneet rahastojen ja yritysluottosalkkujen hiilineutraaliuuteen vuoteen 2050 mennessä. (Osuuspankki julkaisuaika tuntematon c.)

5 VALITTUJEN RAHASTOJEN VASTUULLISUUDEN ARVIOINTI

Kuten aikaisemmin todettu, rahastojen vastuullisuuden arviointi ei ole aivan yksinkertaista. Vastuullisuuden arviointiin vaikuttaa niin moni eri seikka ja vastuullisuus on kuitenkin subjektiivinen käsite jokaiselle. On kuitenkin olemassa erilaisia toimijoita ja metodeja, joiden avulla vastuullisuutta voi arvioida. Käytin tässä opinnäytetyössä rahastojen vastuullisuuden arvioinnissa ja niiden valinnassa asiantuntijahaastattelua, pankkien omia verkkosivuja, rahastoesitteitä, Morningstarin Sustainability Ratings -luokitusta sekä MSCI ESG Fund Ratings- palvelua.

5.1 Morningstarin maapalloluokittelu

Amerikkalainen rahoituspalveluyritys Morningstar on yksi kuuluisimmista rahastojen arvioijista. Morningstarin rahastojen vastuullisuusluokitus mittaa salkkutason riskiä suhteessa ympäristöön, yhteiskuntaan sekä hallintotapaan eli ESG-tekijöihin. Salkun arvioinnissa Morningstar hyödyntää kumppaninsa Sustanalytysin luokituksia. Sustanalytics puolestaan mittaa yritysten olennaista ESG-riskiä. (Morningstar 2019; Kurittu 2021, 112–113.)

Morningstar luokittelee rahastojen vastuullisuuden maapalloittain yhdestä viiteen, kuten kuvasta 1 voidaan nähdä. Mitä enemmän maapalloja rahasto saa, sitä vastuullisempana Morningstar sitä pitää. Isompi maapallojen lukumäärä kertoo siis alhaisemmasta ESG-riskistä. Maapallojen määrä pohjautuu rahaston omistamien yritysten vastuullisuusarvosanoihin. (Morningstar 2019; Kurittu 2021, 113.)

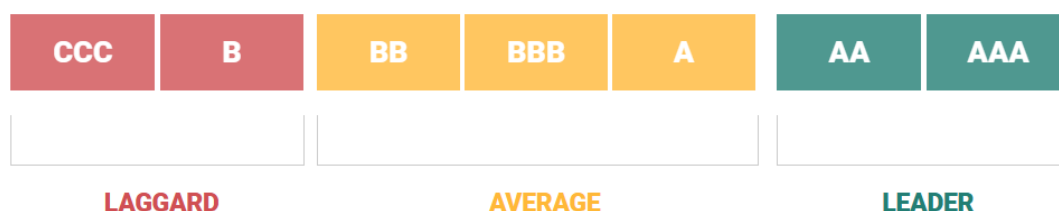

KUVA 1. Morningstarin maapalloluokittelu. Kuvaleike Morningstarin pdf-dokumentista Morningstar Sustainability Rating (Morningstar Sustainability Rating, Morningstar 2021, 12)

5.2 MSCI:n ESG Fund Ratings -luokittelu

Yhdysvaltalainen rahoitusyhtiö MSCI julkaisee myös omia luokittelujaan yhtiöistä ja rahastoista. MSCI:n ESG Fund Ratings mittaa rahaston omistamien yritysten suhtautumista taloudellisiin, sosiaalisiin ja hallinnollisiin seikkoihin. MSCI laskee rahastolle oman ESG-arvosanan, joka perustuu rahaston omistusten painotettuun keskiarvoon. Painotettu keskiarvo saadaan laskettua yhtiöiden arvostuksista. MSCI huomioi arvioinnissaan myös rahaston altistumisen tietynlaisille omistuksille tulevaisuudessa. Rahasto voi saada huonomman arvostuksen, jos se on tekemisissä sellaisten yritysten kanssa, joiden ESG-asioiden hallinta on menossa esimerkiksi vuosi vuodelta huonompaan suuntaan. (Kurittu 2021, 113–114; MSCI julkaisuaika tuntematon a.)

MSCI luokittelee rahastot asteikolla CCC-AAA kuvan 2 mukaisesti. CCC on asteikoilla huonoin ja AAA asteikolla paras. CCC- ja B- arvosanan saaneet rahastot ovat tekemisissä sellaisten yritysten kanssa, jotka eivät osoita hallitsevansa riittävästi kohtaamiaan ESG-riskejä tai osoittavat näiden ongelmien huononevan hallinnan. AAA- ja AA- arvosanan saaneet rahastot ovat puolestaan tekemisissä sellaisten yritysten kanssa, joilla on taipumus osoittaa vahvaa ESG-asioiden hallintaa. Näiden vaihtoehtojen välissä on myös BB-, BBB- ja A- arvosanat. Tällaisen arvosanan saaneet rahastot kuuluvat niin sanotusti keskiluokkaan. Rahastot ovat tekemisissä sellaisten yritysten kanssa, joilla on keskimäärin taipumus hallita ESG-asioita. MSCI:n sivustoilta on mahdollista nähdä myös arvosanojen lisäksi rahaston ESG-arvosanajakauma. Arvosanajakaumassa avataan rahaston luokituksia prosenttimuodossa. (Kurittu 2021, 114; MSCI julkaisuaika tuntematon a.)

KUVA 2. MSCI:n rahastojen luokittelu hidastelijat, keskiluokka, johtajat. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. How does MSCI ESG Fund Ratings work? (MSCI julkaisuaika tuntematon a)

5.3 Valitut rahastot

Tässä opinnäytetyössä vertailtavien rahastojen valinta perustuu niiden vastuullisuuteen. Kuten aikaisemmin todettu, rahaston vastuullisuutta voi olla vaikea määrittää. Tutkimuksen tekemiseksi minun tuli kuitenkin asettaa joitakin valintakriteerejä rahastoille. Pohjaan rahastojen valinnan useaan eri seikkaan, mutta pääpainona rahastojen valinnassa toimii kuitenkin lainsäädäntö. Muita taustalla vaikuttavia tekijöitä valintaan ovat muun muassa pankkien verkkosivujen rahastotarjonta, tekemäni haastattelu sekä Morningstarin ja MSCI:n luokittelut. Tarkat haastattelukysymykset ovat liitteenä (liite 1).

Haastateltavana oli henkilö, joka toimii sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntijana eräässä pankissa. Hänellä on kokemusta kyseisestä asiantuntijatehtävästä noin kaksi vuotta. Sijoitusten parissa hän on työskennellyt 16 vuotta ja finanssialalla vuodesta 2007 eteenpäin. Koulutukseltaan hän on kauppatieteiden maisteri, pääaineena rahoitus- ja kansantaloustiede. Hänellä on myös vastuullisuusanalytikkotutkinto CESGA (Certified Inveronmental Social Governance Analyst). (Sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntija pankista.)

EU haluaa osaltaan myös vaikuttaa sijoituskohteiden vastuullisuuden vertailuun. Pankin sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntijan (2023) mukaan 2021 maaliskuussa voimaan tullut SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation) -tiedonantovelvoite velvoittaa rahastoyhtiöt luokittelemaan rahastot vastuullisuuden mukaan. Rahastot tulee luokitella kolmeen eri luokkaan rahaston vastuullisen sijoittamisen tavoitteiden perusteella. Näitä luokkia ovat tummanvihreä, vaaleavihreä sekä valkoinen/harmaa.

Artiklaa 9 noudattavat tummanvihreät rahastot ovat sellaisia, jolla on selkeä tavoite johonkin vastuulliseen tai kestäväan sijoittamiseen. Tämä ilmenee myös rahaston säännöistä. Artiklaa 9 noudattavien rahastojen tavoitteena onkin kestävien sijoitusten tekeminen. (Asetus 2019/2088/EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus kestävyysliittymien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla, 9 artikla; Sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntija pankista 2023.)

SFDR artiklaa 9 noudattavien rahastojen sijoitusten tekeminen on tarkkaan säänneltyä muun muassa vastuullisuuden suhteen. Näin ollen myös näiden rahastojen toimintasektori ei ole laaja. Artiklaa 9 noudattavien rahastojen tulee myös julkaista tarkempaa tietoa rahoitustuotteen kestävästä sijoitustavoitteesta kuvan 3 mukaisesti. (OP Media 2022; Asetus 2019/2088/EU: Komission delegoitu asetus Euroopan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/2088 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla, joissa täsmennetään ”ei merkittävää haittaa” -periaatteeseen liittyvien tietojen sisällön ja esitystavan yksityiskohdat, kestävyysindikaattoreihin ja haitallisiin kestävyysvaikutuksiin liittyvien tietojen sisältö, menetelmät ja esitystapa sekä ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyvien ominaisuuksien ja kestävien sijoitustavoitteiden edistämiseen liittyvien tietojen sisältö ja esitystapa ennen sopimuksen tekemistä annettavissa asiakirjoissa, verkkosivustoilla ja määräaikaikatsauksissa, Liite III.)

Onko tällä rahoitustuotteella kestävä sijoitustavoite? *[rastita ja täytä tarvittaessa; prosenttiosuus edustaa vähimmäisitoumusta kestäviin sijoituksiin]*

☒ Kyllä	☐ Ei
☐ Siinä tehdään kestäviä sijoituksia, joilla on ympäristötavoite, vähintään: ____ %	☐ Sillä edistetään ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia ja, vaikka sen tavoitteena ei ole kestävien sijoitusten tekeminen, siinä on ____%:n vähimmäisosuus kestäviä sijoituksia,
☐ EU:n luokitusjärjestelmän mukaisesti ympäristön kannalta kestävinä pidettyihin taloudellisiin toimintoihin	☐ joilla on ympäristötavoite, taloudellisiin toimintoihin, joita pidetään EU:n luokitusjärjestelmän mukaisesti ympäristön kannalta kestävinä
☐ taloudellisiin toimintoihin, joita ei pidetä EU:n luokitusjärjestelmän mukaisesti ympäristön kannalta kestävinä	☐ joilla on ympäristötavoite, taloudellisiin toimintoihin, joita ei pidetä EU:n luokitusjärjestelmän mukaisesti ympäristön kannalta kestävinä
☐ Siinä tehdään kestäviä sijoituksia, joilla on yhteiskunnallinen tavoite, vähintään: ____ %	☐ Sillä edistetään ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia, mutta siinä ei tehdä kestäviä sijoituksia
☐ joilla on yhteiskunnallinen tavoite	☐ joilla on yhteiskunnallinen tavoite

KUVA 3. Lomake, jonka mukaan artiklaa 9 noudattavien rahastojen tulee kertoa kestävästä sijoitustavoitteestaan. Kuvaleike Euroopan Unionin virallisesta lehdestä. Asetus 2019/2088/EU, Liite III. (Euroopan Unionin virallinen lehti 2022)

Artiklaa 8 noudattavat vaaleanvihreät rahastot edistävät puolestaan ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia, mutta niillä ei ole selkeää vastuullisen sijoittamisen tai kestäväan sijoittamisen tavoitetta. Tällaisissa rahastoissa on hyvin todennäköisesti joitakin vastuullisia sijoituksia. Tiettyjen tavoitteiden noudattaminen vastuullisuuden suhteen ei kuitenkaan ole niiden päätavoite. (Sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntija pankista 2023.)

Artiklaa 6 noudattavat valkoisen tai harmaan kategorian rahastot ovat puolestaan sellaisia, joilla ei ole mitään suoranaisesti vastuullisen sijoittamisen tavoitetta. Tällaiseen kategoriaan kuuluvat rahastot eivät myöskään edistä mitään ympäristö- tai yhteiskuntaominaisuuksia. Artiklaa 6 noudattavat rahastot voivat tuki ottaa vastuullisuusriskit joskus huomioon. (Sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntija pankista 2023.)

Valitsin vertailtaviksi rahastoiksi artiklaa 9 noudattavat rahastot, sillä niissä rahastojen sijoituspolitiikka ja yleinen sääntely on todella tarkkaa vastuullisuuden suhteen. Toinen valintakriteeri oli rahastotyyppi. Jotta voin vertailla sijoituskohteina olevien yritysten vastuullisuutta, valitsin rahastoista vain osakerahastoja. Tutkimuksen mielekkyyden vuoksi rahastojen täytyi olla myös aktiivisesti hoidettuja. Kaikki tässä opinnäytetyössä tutkimani rahastot ovat siis artiklan 9 mukaisia aktiivisesti hoidettuja osakerahastoja.

5.3.1 Handelsbanken

Handelsbankenin rahastoista vertailtavaksi valikoitui näiden kriteerien perusteella kolme rahastoa. Valitut rahastot ovat Handelsbanken Kestävä Energia, Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema sekä Handelsbanken Terveys Teema.

Handelsbankenin Kestävä Energia rahasto sijoittaa varojaan yrityksiin, jotka kehittävät tai käyttävät sellaisia teknologioita ja menetelmiä, joilla varmistetaan kestävän energian saatavuus tai rajoitetaan ilmaston lämpenemistä rajoittamalla suoraan tai epäsuorasti hiili- ja muiden kasvihuonekaasujen päästöjä. Rahasto sijoittaa varojaan myös sellaisiin yrityksiin, jotka edistävät energiatehokkuutta vaihtoehtoisten energialähteiden ja ympäristöteknologian avulla. (Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Hållbar Energi 2023, 2.)

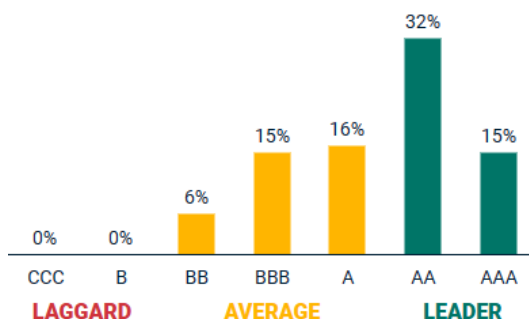
Tällä hetkellä maantieteellisesti rahasto sijoittaa eniten varojaan Yhdysvaltoihin (33,69 %), Kiinaan (18,17 %) sekä Norjaan (9,87 %). Rahaston toimialajakauma painottuu teollisuustuotteisiin, energiahuoltoon sekä informaatioteknologiaan kuvan 4 mukaisesti. (Handelsbanken 2023a; Handelsbanken 2023b.)

KUVA 4. Handelsbanken Kestävä Energia rahaston toimialajakauma. Kuvaleike Handelsbankenin verkkosivuilta. (Handelsbanken 2023b.)

Rahastolla on kestävän sijoittamisen tavoite ja se tekee kestäviä sijoituksia, joilla on ympäristötavoite vähintään 90 %. Morningstar arvioi rahaston vastuullisuudeksi neljä maapalloa, mikä on toiseksi korkein Morningstarin antama arvosana. Toisaalta MSCI ei ole Morningstarin kanssa aivan samoilla linjoilla. MSCI luokittelee rahaston AAA-luokkaan, mikä on paras MSCI:n antama arvosana.

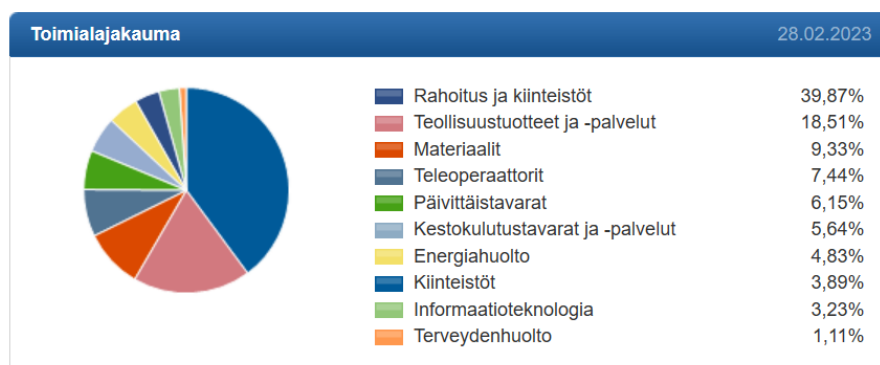
Tarkemmin katsottuna kuvasta 5 voidaan nähdä, että rahaston arvosana painottuu tosin AA-luokkaan. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Hallbar Energi (A1 EUR) 2023; Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Hållbar Energi 2023, 23; Morningstar 2023a.)

KUVA 5. Handelsbanken Kestävä Energia- rahaston ESG-arvosanajakauma. Kuvaleike MSCI Inc. verkkosivuilta. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Hallbar Energi (A1 EUR) 2023.)

Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema sijoittaa varojaan temaattisesti latinalaisen Amerikan yrityksiin. Investoinnit tehdään alueille, joissa kehityksen odotetaan johtavan talouden tai yhteiskunnan rakenteelliseen muutokseen. Sijoittamisessa rahaston pääteemana on väestötiedot, tuottavuus, elämäntavat ja ympäristö. Rahaston sijoitukset tehdään yrityksiin, joilla rahastoyhtiö arvioi tai joiden oletetaan vaikuttavan positiivisesti johonkin YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitteesta. (Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Latinamerika Impact Tema 2023, 2.)

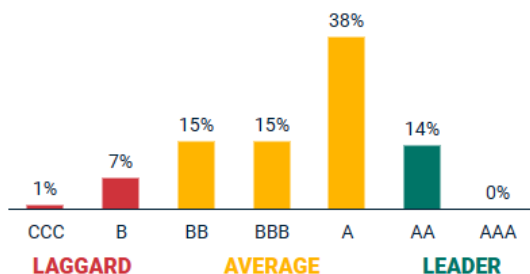
Tällä hetkellä maantieteellisesti rahasto sijoittaa eniten varojaan Brasiliaan (52,25 %), Meksikoon (35,56 %) sekä Chileen (5,35 %). Rahaston toimialajakauma painottuu rahoitukseen ja kiinteistöihin, teollisuustuotteisiin ja -palveluihin sekä materiaaleihin kuvan 6 mukaisesti. (Handelsbanken 2023c; Handelsbanken 2023d.)

KUVA 6. Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema rahaston toimialajakauma. Kuvaleike Handelsbankenin verkkosivuilta. (Handelsbanken 2023d.)

Rahastolla on rahastoesitteen mukaan kestävän sijoittamisen tavoite ja se tekee kestäviä sijoituksia, joilla on ympäristötavoite vähintään 10 %. Tämän lisäksi rahasto tekee kestäviä sijoituksia, joilla on yhteiskunnallinen tavoite vähintään 30 %. Morningstar puolestaan arvioi rahaston todella vastuulliseksi, sillä se antaa rahastolle täydet viisi maapalloa. Toisaalta MSCI arvioi rahaston ESG- arvon paljon huonommaksi, BBB-luokkaan. Pääpaino rahaston arvosanassa on kuitenkin A-luokassa kuvan

7 mukaisesti. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Latinamerika Tema (A1 EUR) 2023; Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Latinamerika Impact Tema 2023, 23; Morningstar 2023b.)

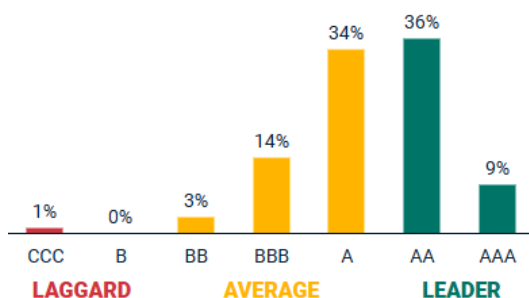

KUVA 7. Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema- rahaston ESG-arvosanajakauma. Kuvaleike MSCI Inc. verkkosivuilta. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Latinamerika Tema (A1 EUR) 2023.)

Handelsbanken Terveys Teema rahasto sijoittaa varojaan terveydenhuoltoalan yrityksiin temaattisesti. Terveydenhuoltoalan yrityksillä tarkoitetaan lääkealan, lääketieteen teknologian, biotekniikan, palvelualan ja muita terveydenhuoltoon liittyviä aloja. Rahaston tavoitteena on tehdä sijoituksia yrityksiin, joiden tuotteet tai palvelut edistävät kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. (Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Hälsovård Tema 2023, 2.)

Tällä hetkellä maantieteellisesti rahasto sijoittaa eniten varojaan Yhdysvaltoihin (66,36 %), Tanskaan (8,43 %) sekä Isoon-Britanniaan (6,13 %). Rahaston toimialajakauma painottuu täysin terveydenhuoltoon (100 %). (Handelsbanken 2023e; Handelsbanken 2023f.)

Rahastolla on rahastoesitteen mukaan kestävän sijoittamisen tavoite, mutta se ei tee ollenkaan kestäviä sijoituksia ympäristötavoitteen mukaan. Sen sijaan rahasto tekee kestäviä sijoituksia, joilla on yhteiskunnallinen tavoite vähintään 90 %. Morningstar arvioi rahaston vastuullisuudeksi tosin vain kolme maapalloa. MSCI:n arvio rahaston vastuullisuudesta on kuitenkin paljon korkeampi, sillä MSCI arvioi ESG-luokituksessaan rahaston parhaaseen AAA-luokkaan. Kuvasta 8 voidaan myös nähdä, että yrityksen arvositteet painottuvat kärkiluokkaan. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Hälsovård Tema (A1 EUR) 2023; Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Hälsovård Tema 2023, 23; Morningstar 2023c.)

KUVA 8. Handelsbanken Terveys Teema (A1 EUR) - rahaston ESG-arvosanjakauma. Kuvaleike MSCI Inc. verkkosivuilta. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Halsovard Tema (A1 EUR) 2023.)

5.3.2 Osuuspankki

Osuuspankin rahastoista löytyi vertailtavaksi näillä kriteereillä vain kaksi artiklaa 9 noudattavia aktiivisesti hoidettuja osakerahastoja. Vertailtavaksi rahastoiksi valikoituivat OP-Ilmasto sekä OP-Puhdas Vesi.

OP-Ilmasto sijoittaa varojaan kehittyneille ja kehittyville osakemarkkinoille painottaen ympäristöasioita. Rahasto sijoittaa varojaan sellaisiin yrityksiin, joilla on hyvät lähtökohdat ilmaston lämpenemisen estämiselle ja joiden arvioidaan vaikuttavan positiivisesti ilmastonmuutoksen hillintään. Tällaisten yritysten toimintaan liittyy energiatehokkuus, energiateknologia, kierrätys, vesihuolto, jätehuolto sekä edellä mainittuihin liittyvä infrastruktuuri. (OP-Ilmasto-sijoitusrahasto 2023, 2.)

Tällä hetkellä maantieteellisesti rahasto sijoittaa eniten varojaan Yhdysvaltoihin (38,1 %), Ranskaan (12,6 %) sekä Saksaan (9,9 %). Rahaston toimialajakauma painottuu teollisuuteen, yhdyskuntapalveluihin ja informaatioteknologiaan kuvan 9 mukaisesti. (OP-Ilmasto-sijoitusrahasto 2023, 1.)

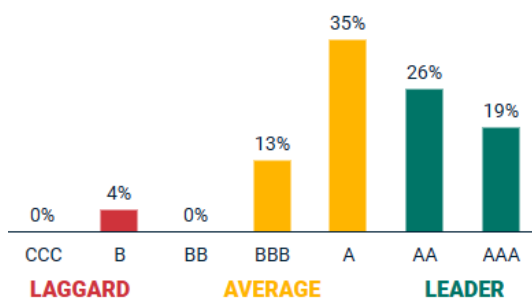
Toimialajakauma

Energia	0.1 %
Informaatioteknologia	13.4 %
Kiinteistösijoitukset	0.0 %
Kulutustavarat	7.6 %
Perusteollisuus	10.0 %
Päivittäistavarat	1.4 %
Rahoitus	0.2 %
Teollisuus	37.4 %
Terveystarvikkeet	5.9 %
Viestintäpalvelut	0.1 %
Yhdyskuntapalvelut	24.4 %

KUVA 9. OP-Ilmasto-sijoitusrahaston toimialajakauma. Kuvaleike OP:n pdf-dokumentista OP-Ilmasto-sijoitusrahasto (OP-Ilmasto-sijoitusrahasto 2023,1)

Rahastolla on kestävä sijoittamisen tavoite. Rahasto tekee kestäviä sijoituksia, joilla on ympäristötavoite vähintään 75 % EU:n luokituksen kannalta kestävinä pidettyihin toimintoihin. Rahasto tekee myös tosin sellaisia sijoituksia taloudellisiin toimintoihin, joita ei pidetä EU:n luokituksen mukaan

kestävinä. Rahasto tekee myös yhteiskunnallisen tavoitteen näkökulmasta kestäviä sijoituksia. Morningstar arvioi rahaston vastuullisuudeksi ainoastaan kolme maapalloa. MSCI:n arvio rahaston vastuullisuudesta on hieman Morningstaria korkeampi, sillä MSCI arvioi ESG-luokituksessaan rahaston AA-luokkaan. Alla olevasta kuvasta 10 voidaan nähdä rahaston ESG-arvosanajakauma. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana OP-Ilmasto A 2023; OP Kestävyystiedot julkaisuaika tuntematon a; Morningstar 2023d.)

KUVA 10. OP- Ilmasto A - rahaston ESG-arvosanajakauma. Kuvaleike MSCI Inc. verkkosivuilta. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana OP-Ilmasto A 2023.)

OP Puhdas Vesi sijoittaa varojaan kehittyneille ja kehittyville osakemarkkinoille painottaen kestävän kehityksen mukaisiin vesitoimialalla oleviin yrityksiin. Rahasto sijoittaa varojaan sellaisiin yrityksiin, jotka toimittavat vesihuoltoinfrastruktuuria tai kehittävät vesiteknologiaa. Rahasto sijoittaa myös sellaisiin monialayrityksiin, jotka ovat johtavassa asemassa markkinoilla joillakin vesitoimialaan kuuluvalla alasektorilla. Rahasto sijoittaa pääosin sellaisiin sijoituskohteisiin, joiden arvioidaan helpottavan puhtaan veden saatavuutta. (OP-Puhdas Vesi-sijoitusrahasto 2023, 2.)

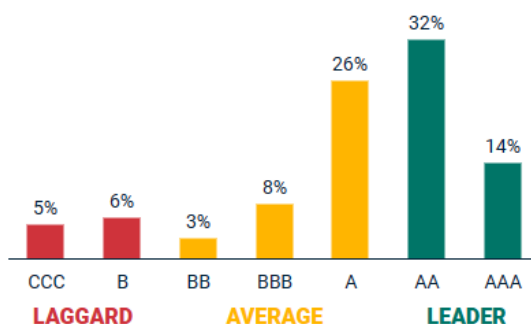
Tällä hetkellä maantieteellisesti rahasto sijoittaa eniten varojaan Yhdysvaltoihin (44,4 %), Iso-Britanniaan (11,4 %) sekä Japaniin (7,4 %). Rahaston toimialajakauma painottuu teollisuuteen, yhdyskuntapalveluihin ja perusteellisuuteen kuvan 11 mukaisesti. (OP-Puhdas Vesi-sijoitusrahasto 2023, 1.)

Toimialajakauma

Energia	0.1 %
Informaatioteknologia	2.4 %
Kiinteistöinvestitukset	0.0 %
Kulutustavarat	0.2 %
Perusteellisuus	7.1 %
Päivittäistavarat	0.1 %
Rahoitus	0.2 %
Teollisuus	58.7 %
Terveystieteet	6.8 %
Viestintäpalvelut	0.1 %
Yhdyskuntapalvelut	24.2 %

KUVA 11. OP-Puhdas Vesi-sijoitusrahaston toimialajakauma. Kuvaleike OP:n pdf-dokumentista OP-Puhdas Vesi-sijoitusrahasto (OP-Puhdas Vesi-sijoitusrahasto 2023,1.)

Rahastolla on kestävän sijoittamisen tavoite. Rahasto tekee kestäviä sijoituksia, joilla on ympäristötavoite vähintään 75 % EU:n luokituksen kannalta kestävinä pidettyihin toimintoihin. Rahasto tekee myös sijoituksia sellaisiin taloudellisiin toimintoihin, joita ei pidetä EU:n luokituksen mukaan kestävinä. Rahasto tekee kuitenkin yhteiskunnallisen tavoitteen näkökulmasta kestäviä sijoituksia. Morningstar arvioi tämänkin rahaston vastuullisuudeksi vain kolme maapalloa. Tämän rahaston suhteen MSCI arvioi rahaston ESG- luokituksen myös keskiluokkaan A-luokituksella. Alla olevasta kuvasta 12 voidaan nähdä rahaston ESG-arvosanajakauma. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana OP-Clean Water A 2023; OP Kestävyystiedot julkaisuaika tuntematon b; Morningstar 2023e.)

KUVA 12. OP- Puhdas Vesi A - rahaston ESG-arvosanajakauma. Kuvaleike MSCI Inc. verkkosivuilta. (ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana OP-Clean Water A 2023.)

6 RAHASTOJEN SUURIMPIEN YRITYSTEN VASTUULLISUUS

Yritysten vastuullisuuden arviointi ei myöskään ole yksinkertaista. Yleisesti yrityksen vastuullisuutta voi kuitenkin tutkia perehtymällä siihen, miten yritys toteuttaa yritys vastuuta eli taloudellista, sosiaalista ja ympäristövastuuta. Hyödynsin tässä opinnäytetyössä yritys vastuun arvioinnissa Sustainalyticsin ESG-riskiluokittelua, MSCI:n ESG-Ratings palvelua sekä MSCI:n ESG Controversies-palvelua.

6.1 MSCI:n ESG Rating ja Morningstarin Sustainalytics

MSCI:n ESG Rating yrityksille pohjautuu samaan luokitukseen kuin rahastoillekin. Vastuullisuusluokitus yrityksille on samanlainen kuin rahastoille huonoimmasta CCC-luokasta parhaaseen AAA-luokkaan. MSCI ESG-luokituksen avulla MSCI mittaa yrityksen taloudellisesti merkityksellisten ESG-riskien ja ESG-mahdollisuuksien hallintaa. MSCI arvioi siis yhtiöiden vastuullisuusriskejä ja niistä suoriutumista. (Kurittu, 2021, 64; MSCI julkaisuaika tuntematon b.)

Morningstarin omistama Sustainalytics puolestaan tutkii yhtiöiden altistumista toimialan tyypillisille vastuullisuusriskeille. Sustainalyticsin vastuullisuusarvio ottaa myös huomioon sen, miten hyvin yhtiö hoitaa kyseisiä riskejä. Vastuullisuusarvio annetaan kuvan 13 mukaisesti asteikolla 0–100, jossa suurempi luku kertoo suuremmista riskeistä. ESG-riskiluokitus voidaan jakaa 5 eri kategoriaan: merkityksetön, matala, keskitaso, korkea ja vakava. Sustainalyticsin arvio vertaa yhtiöitä myös saman toimialan firmoihin ja ilmoittaa riskeille altistumisen sekä vastuullisuuden johtamisen tason 1–3. (Kurittu 2021, 64–65; Sustainalytics julkaisuaika tuntematon.)

Negligible	Low	Medium	High	Severe
0 - 10	10 - 20	20 - 30	30 - 40	40+

KUVA 13. Sustainalyticsin 5 eri kategoriaa ESG-riskiluokitukselle yrityksen saamien pisteiden mukaan. Kuvaleike Sustainalyticsin verkkosivuilta. Overview of Sustainalytics' ESG Risk Ratings. (Sustainalytics julkaisuaika tuntematon.)

6.2 MSCI:n ESG Controversies

Yritysvastuun ja erityisesti erilaisten ESG-tekijöiden arvioinnissa hyödynsin MSCI:n tarjoamaa ESG Controversies -palvelua. Tämä palvelu mittaa sitä, kuinka hyvin yritys selviää kiistanalaisesta ESG-tapauksesta. ESG-tapauksella tarkoitetaan tässä yhteydessä joko tapahtumaa tai jatkuvaa tilannetta, jossa yrityksen toiminnalla tai tuotteilla väitetään olevan negatiivinen ESG-vaikutus eli ympäristö-, sosiaalinen ja/tai hallintovaikutus. (MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology, MSCI ESG Research 2023, 5.)

Severity of the case	Company role	Status of the case		
		Ongoing	Partially Concluded	Concluded
Very Severe	Direct	0	1	2
Very Severe	Indirect	1	2	3
Severe	Direct	1	2	3
Severe	Indirect	2	3	4
Moderate	Direct	4	5	6
Moderate	Indirect	5	6	7
Minor	Direct	6	7	8
Minor	Indirect	7	8	9

KUVA 14. Asteikko, jonka mukaan MSCI ESG Controversies pisteyttää yritysten ESG-tapahtumia. Kuvaleike MSCI ESG Controversies pdf-dokumentista. MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology. (MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology, MSCI ESG Research 2023, 7)

ESG Controversies palvelu arvioi siis tapahtumia yllä olevan kuvan 14 mukaisesti. Jokaisen ESG-tapahtuman kohdalla palvelu arvioi asian vakavuuden (erittäin vakava, vaikea, kohtalainen tai vähäinen), yrityksen roolin (suora vai epäsuora) sekä asian tilan (päättynyt, osittain päättynyt, meneillään, tapahtunut tai historiallinen tapahtuma). Tämän arvion pohjalta palvelu antaa pisteytyksen sekä lipun kyseiselle arvioitavalle tapahtumalle. (MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology, MSCI ESG Research 2023, 8.)

ENVIRONMENT	SOCIAL			GOVERNANCE
	HUMAN RIGHTS & COMMUNITY IMPACT	LABOR RIGHTS & SUPPLY CHAIN	CUSTOMERS	
Biodiversity & Land Use	Impact on Local Communities	Child Labor	Product Safety & Quality	Bribery & Fraud
Energy & Climate Change	Human Rights Concerns	Collective Bargaining & Unions	Anticompetitive Practices	Controversial Investments
Supply Chain Management	Civil Liberties	Discrimination & Workforce Diversity	Customer Relations	Governance Structures
Water Stress	Other	Labor Management Relations	Marketing & Advertising	Other
Toxic Emissions & Waste		Supply Chain Labor Standards	Privacy & Data Security	
Operational Waste (Non Hazardous)		Health & Safety	Other	
Other		Other		

KUVA 15. Teemat, joita MSCI ESG Controversies tutkii arvioidessaan yrityksiä. Kuvaleike MSCI ESG Controversies pdf-dokumentista. MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology. (MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology, MSCI ESG Research 2023, 6)

MSCI ESG Controversies arvioi siis kuvassa 15 olevien teemojen mukaisesti vaikutuksen yhteiskuntaan tai ympäristöön. Tämän lisäksi arviointi perustuu siis pisteytykseen ja lippuihin. MSCI arvioi tapahtumia eri värisillä lipuilla (punainen, oranssi, keltainen ja vihreä). Punainen lippu tarkoittaa huonointa mahdollista tilannetta ja vihreä lippu parasta mahdollista tilannetta. (MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology, MSCI ESG Research 2023, 7, 9.)

Kaikista vakavin punainen lippu tarkoittaa, että yritys on suoraan osallisena yhdessä tai useammassa erittäin vakavassa käynnissä olevassa tapahtumassa. Oranssi lippu tarkoittaa, että yritys on joko selvittänyt suurimman osan niistä huolenaiheista, jotka liittyvät sen osallisuuteen erittäin vakavaan tapahtumaan. Oranssin lipun voi saada myös sellainen yritys, joka on edelleen epäsuorasti osallisena erittäin vakavaan tapahtumaan, joka liittyy sen liikekumppaneihin tai yritys on suoraan osallisena yhdessä tai useammassa vakavassa tapahtumassa. (MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology, MSCI ESG Research 2023, 7.)

Keltainen lippu on puolestaan oranssia lippua parempi. Keltainen lippu tarkoittaa, että yritys on joko selvittänyt suurimman osan tai kaikki niistä sidosryhmien huolenaiheista, jotka liittyvät sen osallisuuden vakaviin tai erittäin vakaviin tapahtumiin tai yritys on suoraan osallisena yhdessä tai useammassa tapauksessa, jonka katsotaan olevan kohtalaisen vakavia. Paras tilanne yrityksellä on, kun se saa vihreän lipun. Vihreä lippu kertoo, että yritys ei ole suoraan osallisena suurissa kiistoissa, vaikka se voi olla osallisena joissakin pienissä tapahtumissa tai käytännöissä, joilla on mahdollisesti haitallisia vaikutuksia. (MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology, MSCI ESG Research 2023, 7.)

6.3 Handelsbanken Kestävä Energia

Handelsbanken Kestävä Energia- rahastossa suurimmat omistukset jakautuivat alla olevan kuvan 16 mukaisesti. Rahaston sijoittaa varojaan nimensä mukaisesti energiateollisuuteen. Suurimmat omistumäärät ovat rahastossa suhteellisen pieniä.

Suurimmat omistukset	28.02.2023
Darling Ingredients Inc	4,04%
Bakkafrost P/F	3,47%
Enel SpA	3,06%

KUVA 16. Handelsbanken Kestävä Energia- rahaston suurimmat omistukset 28.02.2023. Kuvaleike Handelsbankenin verkkosivuilta. (Handelsbanken 2023c.)

Rahaston suurin omistus on Darling Ingredients Inc (4,04 %). Darling Ingredients Inc kehittää ja valmistaa kestäviä raaka-aineita lääke-, elintarvike-, lemmikkieläinten ruoka-, polttoaine- ja lannoite-teollisuuden asiakkaille. Yritys muun muassa kerää eläinteollisuudessa sivutuotevirrat sekä ruokajätteet ja muuntaa ne eri ainesosiksi. Yritys käyttää esimerkiksi noin 15 % maailman lihateollisuuden jätevirroista eri lisäarvotuotteisiin kuten vihreään energiaan, dieseliin, kollageeniin sekä lannoitteisiin. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Darling Ingredients, Inc. 2023; Darling Ingredients julkaisuaika tuntematon.)

Sustainalyticsin tekemä ESG Risk Rating on 20,8, mikä kertoo keskiuudesta riskistä. MSCI puolestaan arvioi yrityksen toiseksi parhaaseen AA-luokkaan. MSCI ESG Controversies palvelun mukaan yrityksellä ei myöskään ole ollut ongelmia ESG-asioiden suhteen kuten kuvasta 17 käy ilmi. Yrityksen kaikki osa-alueet ovat saaneet vihreän lipun. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Darling Ingredients, Inc. 2023; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Darlings Ingredients Inc. 2022.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	G
Customers	G
Human Rights & Community	G
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	G

KUVA 17. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio Darlings Ingredientsin ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI Inc. verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Darlings Ingredients Inc. 2022.)

Toiseksi suurin rahaston omistus on yrityksellä Bakkafröst F/P (3,47 %). Yritys on Färsaarilla toimiva lohentuottaja. Yhtiön toimintaan kuuluu maanviljely, sadonkorjuu, pakkaus, lohen jalostus ja myynti. Lohituotteet koostuvat kokonaisesta lohesta, pakastetuista lohiosista, lohenpäistä, selkärangasta, vatsaläpistä ja lohennahasta. Yritys on sitoutunut tarjoamaan terveellisiä ja laadukkaita lohituotteita globaaleille markkinoille. Yritys keskittyy toiminnassaan erittäin kestävään tuotantoon rehusta lohituotteisiin, kalojen hyvinvointiin ja laadukkaiden elintarvikkeiden tuotantoon sekä arvon luomiseen asiakkaille, osakkeenomistajille ja yhteiskunnalle. (Bakkafröst julkaisuaika tuntematon b; Company ESG Risk Ratings: hakusana Bakkafröst P/F 2023.)

MSCI:n sivuilla ei ollut arvioitu kyseisen yrityksen vastuullisuutta. Yrityksen yritysraportin mukaan yritys on kuitenkin saanut MSCI:ltä BBB-luokituksen vuonna 2022. Yritys toteuttaa vastuullisuutta usealla eri tavalla. Yritys huolehtii ympäristöasioista esimerkiksi lohien ruokinnassa, jossa se ei käytä ollenkaan palmuöljyä. Yritys on onnistunut myös vähentämään päästöjään aikavälillä 2021–2022. Yritys käyttää Skotlannissa 100 % uusiutuvaa sähköä. (Healthy Living Summary, Bakkafröst 2022, 7, 14,17.)

Hallinnon puolelta vain 33,3 % yrityksen hallituksesta on naisia. Yrityksellä on johtavassa asemassa olevia naisia vain 20 %. Yrityksen tavoitteena on nostaa tuota kyseistä prosenttiosuutta vähintään 25 % vuoteen 2025 mennessä. Yritys kuitenkin huolehtii työntekijöiden säännöllisestä koulutuksesta. Yrityksestä ei myöskään ole raportoitu tai tehty yhtään ilmoitusta esimerkiksi väärinmenettelystä tai laittomuuksista. (Healthy Living Summary, Bakkafröst 2022, 11.)

Yritys toteuttaa ESG-asioista myös sosiaalista osa-aluetta monella eri tavalla. Yritys on esimerkiksi sitoutunut paikallisyhteisöihin. Se on tukenut eri aloitteita yhteensä 4,5 miljoonalla Tanskan kruunulla. Yritys on myös järjestänyt useita eri tapahtumia yhteisölle, kuten Skotlannin rannan puhdistusta sekä vuosittaisia siistimisviikkoja. (Healthy Living Summary, Bakkafröst 2022, 18, 20.)

Yrityksen verkkosivujen mukaan Bakkafröst F/P on myös saanut useita palkintoja eri vastuullisuuskilpailuissa kuten The Business Initiative 2019 biokaasuliiketoiminta-aloitteen. Bakkafröst ei myöskään käytä antibiootteja lohen hoidossa sekä minimoi lääkkeiden käytön lohen kasvatuksessa. Sustainabilitys puolestaan arvioi yrityksen ESG-riskiluokituksen 27,2, mikä tarkoittaa keski suurta riskiä. (Bakkafröst julkaisuaika tuntematon a; Company ESG Risk Ratings: hakusana Bakkafröst P/F 2023.)

Kolmanneksi suurin rahaston omistus on Enel SpA yrityksellä. Enel SpA on energiayhtiö, jonka päätoimialana on sähköntuotanto, sähköverkot sekä kaasun ja sähkön markkinointi. Yrityksen toiminta on keskittynyt Italiaan, Espanjaan ja Latinalaiseen Amerikkaan. Yritys tuottaa sähköä muun muassa hyödyntämällä muun muassa aurinkoenergiaa, tuulienergiaa sekä geotermistä energiaa. Yrityksellä on tavoitteena olla täysin hiilineutraali vuoteen 2040 mennessä. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Enel SpA 2022, Enel julkaisuaika tuntematon.)

Sustainalyticsin tekemä ESG Risk Rating oli 21,0, mikä kertoo keskisuuresta riskistä. MSCI puolestaan arvioi yrityksen parhaaseen AAA- luokkaan. MSCI ESG Controversies palvelun mukaan yrityksellä ei myöskään ole ollut ongelmia ympäristöasioiden tai hallinnon suhteen, sillä nämä osa-alueet ovat saaneet vihreän lipun. Sen sijaan yrityksen sosiaalisten tapahtumien suhteen yritys on saanut keltaisen lipun asiakkaista sekä kilpailujenvastaisista käytännöistä. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Enel SpA 2022; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Enel SpA 2019.)

Yrityksellä on ollut myös vakavimpia ongelmia ihmisoikeuksien suhteen, sillä yritys on saanut siitä oranssin lipun. Tämä lippu on tullut vaikutuksista paikallisyhteisöihin. Sen sijaan yritys on huomionnut hyvin sosiaaliseen osa-alueeseen kuuluvat työoikeudet ja toimitusketjut, sillä se on saanut siitä vihreän lipun. Alla olevasta kuvasta 18 voidaan nähdä tarkemmin yrityksen saamat liput. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Enel SpA 2019.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	O
Customers	Y
Anticompetitive Practices	Y
Customer Relations	Y
Human Rights & Community	O
Impact on Local Communities	O
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	G

KUVA 18. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio Enel SpA:n ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Enel SpA 2019.)

6.4 Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema

Kuten aikaisemmin todettu, Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema sijoittaa varojaan keskittyen erityisesti Latinalaiseen Amerikkaan. Rahastossa omistukset jakautuvat kuvan 19 mukaisesti. Suurimmalla sijoituskohteella on suhteellisen merkittävä osuus rahaston omistuksista.

Suurimmat omistukset	28.02.2023
Itau Unibanco Holding SA Participating Preferred	8,82%
Grupo Financiero Banorte SAB de CV Class O	5,59%
America Movil SAB de CV Series L	4,81%

KUVA 19. Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema suurimmat omistukset 28.02.2023. Kuvaleike Handelsbankenin verkkosivuilta. (Handelsbanken 2023d.)

Rahaston suurin omistus on Itau Unibanco Holding SA Participating Preferred (8,82 %). Kyseinen yritys on Brasilian suurin yksityisomistuksessa oleva pankki. Brasilian lisäksi pankilla on merkittäviä toimintoja Chilessä, Kolumbiassa, Argentiinassa, Uruguayssa ja Paraguayssa. Pankki on myös Brasilian viidenneksi suurin vakuutuksenantaja ja se on maan toiseksi suurin varainhoitaja. Pankki korostaa toiminnassaan muun muassa positiivista lainanantoa. Se lainaa rahaa sektoreille, joilla on positiivinen vaikutus planeettaamme. Tällaisia sektoreita ovat esimerkiksi koulutus ja uusiutuva energia. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Itaú Unibanco Holding SA 2022; Itaú julkaisuaika tuntematon.)

Pankki sai Sustainalyticsiltä arvosanan 26,3, mikä tarkoittaa keskitason riskiä. MSCI arvioi pankin ESG-arvosanaksi myös samoja luokkia olevan A-luokituksen. Pankki on hoitanut hyvin ympäristöasioita sekä hallinnon puolen asioita. Sen sijaan pankilla on joitain ongelmia sosiaalisten ESG-asioiden suhteen, sillä se on saanut arvioinniksi keltaisen lipun. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Itaú Unibanco Holding SA 2022; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Itau Unibanco Holding S.A. 2021.)

Tarkemmin katsottuna pankki on huomionut hyvin toiminnassaan sekä ihmisoikeudet ja yhteisön että työoikeudet ja toimitusketjun. Keltaisen lipun yritys on saanut asiakassuhteista, mikä on muuttanut myös koko asiakaskohdan keltaisen lipun alle. Tämän takia pankin sosiaalinen osa-alue on myös arvioitu keltaisella lipulla. Kuvasta 20 voidaan nähdä tarkemmin yrityksen saama arvio ESG Controversies -palvelulta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Itau Unibanco Holding S.A. 2021.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	Y
Customers	Y
Customer Relations	Y
Human Rights & Community	G
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	G

KUVA 20. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio Itau Unibanco Holding S.A:n ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Itau Unibanco Holding S.A. 2021.)

Rahaston toiseksi suurimpana omistuskohteenä 5,59 % osuudella on Grupo Financiero Banorte SAB de CV. Kyseinen meksikolainen yritys toimii myös rahoituspalvelualalla. Yhtiö tarjoaa laajan valikoiman erilaisia tuotteita ja palveluita, kuten pankkipalveluita, tukkupankkitoimintaa, leasingia, factoringia, vakuutuksia sekä eläkesäästöjä. Pankki tarjoaa erilaisia kestävän rahoituksen vaihtoehtoja sekä edistää toiminnallaan vastuullista sijoittamista. (Banorte julkaisuaika tuntematon; Company ESG Risk Ratings: hakusana Grupo Financiero Banorte SAB de CV 2022.)

Sustainalytics arvioi tämän pankin ESG-riskiarvioksi 16,9, mikä tarkoittaa matalaa riskiä. Myös MSCI arvioi yrityksen ESG-luokituksen hyväksi. MSCI arvioi yrityksen toiseksi parhaaseen AA-luokkaan. Pankki on myös hoitanut hyvin ESG-asioitaan, sillä se sai arvioksi vihreän lipun joka osa-alueesta kuvan 21 mukaisesti. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Grupo Financiero Banorte SAB de CV 2022; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Grupo Financiero Banorte, S.A.B. de C.V. 2020.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	G
Customers	G
Human Rights & Community	G
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	G

KUVA 21. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio Grupo Financiero Banorte SAB de CV:n ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Grupo Financiero Banorte SAB de CV 2020.)

Rahaston kolmanneksi suurimpana omistuskohdeena 4,81 % osuudella on America Movil SAB de CV Series L. Yritys on Latinalaisen Amerikan suurin teleoperaattori, joka palvelee yhteensä noin 310 miljoonaa langatonta asiakasta. Yritys tarjoaa myös kiinteän verkon. Tämän lisäksi yritys tarjoaa puhelin yhteyksiä, internet-yhteyksiä ja televisiopalveluita useimmissa maissa, jossa sillä on palveluja. Yrityksen suurin markkina-alue on Meksiko. Yrityksellä on tavoitteena saada nollanettopäästöt vuoteen 2050 mennessä sekä nollatoleranssi ihmisoikeusloukkauksiin yrityksessä sekä arvoketjussa. (America Movil julkaisuaika tuntematon; Company ESG Risk Ratings: hakusana America Movil SAB de CV 2023.)

Sustainalytics arvioi yrityksen ESG-riskiluokituksen keskiluokkaan 21,7 arvosanalla. MSCI puolestaan luokittelee yrityksen suhteellisen alhaalle arvioinnissaan BB-luokituksella. Yrityksellä on ESG-asioista huomioitu hyvin ympäristöasiat sekä hallintoon liittyvät asiat. Sosiaalisesta kategoriasta yritys on hoitanut hyvin muun muassa ihmisoikeuksiin sekä työoikeuksiin liittyviä asioita. Yritys on kuitenkin saanut keltaisen lipun kilpailunvastaisista käytännöistä asiakkaiden suhteen kuvan 22 mukaisesti. (Company ESG Risk Ratings: hakusana America Movil SAB de CV 2023; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Amerikka Movil, S.A.B. de C.V. 2022.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	Y
Customers	Y
Anticompetitive Practices	Y
Human Rights & Community	G
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	G

KUVA 22. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio America Movil, S.A.B. de C.V.:n ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Amerikka Movil, S.A.B. de C.V. 2022.)

6.5 Handelsbanken Terveys Teema

Kuten aiemmin mainittu, Handelsbanken Terveys Teema sijoittaa varojaan nimenomaan terveydenhuoltoon kuvan 23 mukaisesti. Rahastossa suurimmilla omistuksilla on suhteellisen merkittävä omistus rahastosta, sillä niiden yhteenlaskettu prosenttiosuus on 20,83 %.

Suurimmat omistukset	28.02.2023
UnitedHealth Group Inc	8,08%
Novo Nordisk A/S Class B	6,48%
Johnson & Johnson	6,27%

KUVA 23. Handelsbanken Terveys Teema suurimmat omistukset 28.02.2023. Kuvaleike Handelsbankenin verkkosivuilta. (Handelsbanken 2023f.)

Suurimpana omistuksena Handelsbankenin Terveys Teema rahastossa on UnitedHealth Group Inc. Yritys on yksi suurimmista yksityisistä sairausvakuutusyhtiöistä, joka tarjoaa lääketieteellisiä etuja 50 miljoonalle jäsenelle maailmanlaajuisesti. Yritys korostaa toiminnassaan ympäristövaikutusten minimointia, sillä se on sitoutunut saavuttamaan operatiiviset nettonollapäästöt vuoteen 2035 mennessä. (Company ESG Risk Ratings: hakusana UnitedHealth Group, Inc.2022; Unitedhealth Group julkaisuaika tuntematon.)

Sustainalytics arvioi sairausvakuutusyhtiön ESG-riskiluokituksen matalaksi 15,3 arvosanalla. MSCI:n antama luokitus mukailee Sustainalyticsin arviota, sillä se luokittelee yrityksen arvioinnissaan AA-luokkaan. Yrityksellä on ESG-asioista hyvin huomioitu ympäristöasiat. Sen sijaan yritys on saanut toiseksi alhaisimman oranssin lipun tuoteturvallisuuteen ja laatuun liittyen. Yritys on ollut myös osallisena ainakin jossain määrin lahjonnassa ja petoksiin liittyvissä asioissa, sillä myös siitä MSCI on antanut oranssin lipun. Yrityksellä on ollut myös joitain ongelmia asiakassuhteiden sekä työoikeuksien ja erityisesti työelämässä johtamisen suhteen. Edellä mainituista osa-alueista yritys on saanut keltaisen lipun. Tarkempi erittely yrityksen saamista arvosanoista voidaan nähdä kuvassa 24. (Company ESG Risk Ratings: hakusana UnitedHealth Group, Inc.2022; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana UnitedHealth Group Incorporated 2022.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	O
Customers	O
Customer Relations	Y
Product Safety & Quality	O
Human Rights & Community	G
Labor Rights & Supply Chain	Y
Labor Management Relations	Y
Governance	O
Bribery & Fraud	O

KUVA 24. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio UnitedHealth Group Incorporatedin ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana UnitedHealth Group Incorporated 2022.)

Rahaston toiseksi suurin omistus (6,48 %) on Novo Nordisk A/S Class B- nimisellä yrityksellä. Tanskassa sijaitseva yritys on maailman johtava diabeteksenhoitotuotteiden toimittaja ja sillä on lähes 50 % markkinaosuus maailmanlaajuisista insuliinimarkkinoista. Novo Nordisk A/S valmistaa muun muassa erilaisia insuliineja, injektoitavia diabeteshoitoja, suun kautta otettavia diabeteslääkkeitä ja lihavuushoitoja. Vastuullisuuden näkökulmasta yritys käyttää toiminnassaan 100 % uusiutuvaa energiaa. Yrityksen tavoitteena on hiilidioksidipäästötön toiminta tuotteiden valmistuksessa ja kuljetuksessa vuoteen 2030 mennessä. Yritys kehittää myös tuotteitaan ympäristöystävällisemmäksi. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Novo Nordisk A/S 2023; Novo Nordisk A/S julkaisuaika tuntematon.)

Sustainalytics arvioi yrityksen ESG-riskiluokituksen keskiluokkaan arvosanalla 23,7. MSCI puolestaan arvioi yrityksen ESG-arvosanan paljon korkeammalle parhaaseen AAA-luokkaan. MSCI:n mukaan yritys on myös hoitanut ESG-asiansa erittäin hyvin, sillä yritys sai jokaisesta osa-alueesta vihreän lipun kuvan 25 mukaisesti. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Novo Nordisk A/S 2023; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Novo Nordisk A/S 2019.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	G
Customers	G
Human Rights & Community	G
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	G

KUVA 25. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio Novo Nordisk A/S:n ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Novo Nordisk A/S 2019.)

Rahaston kolmanneksi suurin omistus (6,27 %) on Johnson & Johnson -nimisellä yrityksellä. Yritys on maailman suurin terveydenhuollon yritys. Yritys tuottaa muun muassa erilaisia lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita sekä tuotteita kuluttajille. Yritys korostaa toiminnassaan vastuullisuutta useilla eri tavoilla. Johnson & Johnson on esimerkiksi sitoutunut noudattamaan YK:n 2030 kestävän kehityksen tavoitteita sekä sillä on myös omat tavoitteensa vastuullisuuden suhteen. Tulevaisuudessa yritys haluaa käyttää enemmän kierrätettyä materiaalia tuotteissaan ja vähentää riippuvuutta kertakäyttöisyydestä. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Johnson & Johnson 2022; Johnson & Johnson 2018.)

Johnson & Johnson saa Sustainalyticsiltä keskitason luokitukseen kuuluvan arvosanan 24,0. MSCI arvioi yrityksen riskiluokituksen myös keskiluokkaan A-luokituksella. Yrityksellä on ESG-asioista hyvin huomioitu ympäristöasiat sekä sosiaalisesta osa-alueesta ihmisoikeuksiin, yhteisöihin, työoikeuksiin sekä toimitusketjuun liittyvät asiat. Sen sijaan yritys on saanut toiseksi alhaisimman oranssin lipun tuoteturvallisuuteen ja laatuun liittyen. Yritys on ollut myös osallisena ainakin jossain määrin lahjonnassa ja petoksiin liittyvissä asioissa, sillä myös siitä MSCI on antanut yritykselle arvosanaksi oranssin lipun. Yrityksellä on ollut myös joitain ongelmia markkinoinnin ja mainonnan kanssa, sillä yritys on saanut siitä keltaisen lipun. Yrityksen saamat arviot voidaan nähdä tarkemmin kuvasta 26. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Johnson & Johnson 2022; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Johnson & Johnson 2022.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	O
Customers	O
Marketing & Advertising	Y
Product Safety & Quality	O
Human Rights & Community	G
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	O
Bribery & Fraud	O

KUVA 26. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio Johnson & Johnsonin ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Johnson & Johnson 2022.)

6.6 OP- Ilmasto

OP-Ilmasto sijoittaa varojaan sellaisiin kohteisiin, joiden toiminta on ilmastonmuutosta hillitsevää ja ilmaston lämpenemisen estävää. Suurimmat omistukset rahastossa jakautuvat kuvan 27 mukaan.

Suurimmat omistukset

KUVA 27. OP-Ilmastorahaston suurimmat sijoituskohteet 28.2.2023. Kuvaleike OP:n pdf-dokumentista OP-Ilmasto-sijoitusrahasto (OP-Ilmasto-sijoitusrahasto 2023,1)

OP Ilmaston suurimpana omistuskohteenä (5,9 %) on R.W.E AG. Yritys tuottaa ja myy perinteisistä ja uusiutuvista energianlähteistä tuotettua sähköä. RWE on yksi johtavista kansainvälisistä uusiutuvien energialähteiden toimittajista. Yrityksellä on Saksan lisäksi voimalaitoksia muun muassa Iso-Britanniassa, Alankomaissa, Turkissa sekä Yhdysvalloissa. Yrityksen tavoitteena on olla ilmastoneutraali vuoteen 2040 mennessä. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Rwe AG 2023; Rwe AG julkaisuaika tuntematon.)

Sustainalytics arvioi yrityksen ESG-arvosanaksi 21,8, mikä tarkoittaa sitä, että yrityksen ESG-riski on keskitasoa. MSCI arvioi yrityksen ESG-luokituksen myös keskiluokkaan A-arvosanalla. RWE AG on hoitanut hyvin hallintoon ja sosiaalisesta osa-alueesta asiakkaisiin liittyvät asiat, mutta sen sijaan yrityksillä on ollut joitain ongelmia ympäristö- ja muiden sosiaalisten asioiden suhteen. Yritys on saanut keltaisen lipun sekä ympäristöasioista että sosiaalisista asioista. Sosiaalisista asioista yrityksellä on ollut joitain vaikeuksia ihmisoikeuksien ja yhteisön sekä paikallisten yhteisöjen huomioimisen suhteen. Tarkempi jakauma yrityksen saamista lipuista voidaan nähdä kuvasta 28. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Rwe AG 2023; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana RWE Aktiengesellschaft 2019.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	Y
Social	Y
Customers	G
Human Rights & Community	Y
Impact on Local Communities	Y
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	G

KUVA 28. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio RWE AG:n ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana RWE Aktiengesellschaft 2019.)

Rahaston toiseksi suurin omistuskohde (4,5 %) on Mueller Industries Inc. Yritys valmistaa erilaisia kupari-, messinki-, alumiini- ja muovituotteita. Yritys tuottaa erilaisia putkia, liittimiä, tankoja, venttiilejä muun muassa LVI-toimialalle, vedenjakeluun sekä autoalalle. Yrityksellä on useita eri toimipisteitä Yhdysvalloissa, mutta sillä on tämän lisäksi toimipisteitä myös Euroopassa sekä Aasiassa.

(Company ESG Risk Ratings: hakusana Mueller Industries, Inc. 2023; Mueller Industries julkaisuaika tuntematon.)

MSCI tietokannasta ei löytynyt arvioita kyseiselle yritykselle, mutta Sustainalytics arvion perusteella yrityksen ESG-riski on korkea ESG-riskiluokituksella 34,6. Tämä tarkoittaa riskiluokitusasteikolla suurta riskiä. Yrityksen vastuullisuusraportin mukaan yritystä voisi kuitenkin luonnehtia vastuulliseksi. Hallinnon osalta yrityksen toiminta perustuu kolmeen yleiseen periaatteeseen. Näitä ovat syrjimättömyys, yhtäläiset mahdollisuudet kaikille sekä osallistaminen, avoin viestintä sekä taloudellisen raportoinnin ja sisäisen valvonnan rehellisyys. Yritys noudattaa useita eri käytäntöjä, kuten hallituksen tutkimuskäytäntöjä sekä epäreilun yrityskilpailun vastaisuutta. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Mueller Industries, Inc. 2023; Sustainability Report 2023, Mueller Industries, 4, 6.)

Yritysvastuun sosiaalisesta näkökulmasta yritys noudattaa työntekijöiden ihmisoikeuksia. Tämän lisäksi yritys kohtelee työntekijöitään yhdenvertaisesti sekä työntekijöillä on myös valitusmahdollisuus. Työntekijöiden tyytyväisyyttä mitataan työntekijöiltä kysymällä, eikä esimerkiksi kyselylomakkeiden avulla. Toisaalta vastaaminen tällaisessa kyselyssä ei ole anonyymia, mikä voi osaltaan vaikuttaa vastauksiin. Työpaikalla on myös käytössä häirinnän vastainen käytäntö. Yritys huolehtii työntekijöiden turvallisuudesta huomioimalla muun muassa erilaiset turvallisuusuhat niin tehtailla kuin toimitiloissakin. (Sustainability Report 2023, Mueller Industries, 6, 10.)

Yritys huolehtii myös ympäristövaikutuksistaan pyrkimällä muun muassa pienentämään ympäristöjalanjälkeä. Yritys seuraa ja hallinnoi muun muassa aiheuttamaansa hiilijalanjälkeä ja kasvihuonepäästöjä. Yritys pyrkii suojelemaan vettä, säästämään energiaa, vähentämään jätteitä sekä kierrättämään raaka-aineita. Yritys etsii aktiivisesti metodeja, joiden avulla voisi vähentää energiankulutusta. Vuonna 2022 vain murto-osa yrityksen käyttämästä energiasta oli uusiutuvaa energiaa. (Sustainability Report 2023, Mueller Industries, 11, 15.)

Rahaston kolmanneksi suurin omistus (4,5 %) kuuluu Stantec Inc. -yritykselle. Yritys on kestävän suunnittelun, arkkitehtuurin ja ympäristön konsultointiyritys. Yrityksessä työskentelee usean eri alan asiantuntijoita yhdessä. Yrityksen toimialasektori on laaja. Yritys rakentaa ja suunnittelee muun muassa sairaaloita, teitä ja tuulipuistoja. Yritys tarjoaa asiantuntijapalveluita hankkeen kaikissa vaiheissa suunnittelussa, rakentamisessa, rakentamisen hallinnossa, käyttöönotossa, kunnossapidossa, käytöstä poistoon otossa ja korjausrakentamisessa. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Stantec, Inc. 2023; Stantec julkaisuaika tuntematon a.)

MSCI tietokannasta ei löytynyt tämänhetkistä arvioita kyseiselle yritykselle, mutta yrityksen yritysvastuuraportin mukaan MSCI on arvioinut yrityksen vastuullisuuden toiseksi parhaaseen AA-luokkaan vuonna 2021. Sustainalyticsin verkkosivuilta löytyi sen sijaan ajankohtaista tietoa yrityksen ESG-arvioinnista. Sustainalytics arvioi yritykselle matalan ESG-riskin arvosanalla 14,5. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Stantec, Inc. 2023; Sustainability Report 2021, Stantec, 24.)

Yritys korostaa vastuullista liiketoimintaa jokaisella ESG-osa-alueella. Ympäristönäkökulmasta yritys on alansa kärkikastia. Yritys on arvostettu vastuullisimmaksi yritykseksi saman toimialan yritysten kesken Corporate Knights Globalin toimesta. Yrityksen tavoitteena on päästöjen osalta vähentää ne

nettonollaan. Tämä tarkoittaa sitä, että yritys pienentää päästöjään niin lähelle nollaa kuin mahdollista. Tähän yrityksellä on nelivaiheinen lähestymistapa. Ensimmäinen vaihe on pienentää päästöjä. Tämän jälkeen yritys haluaa tulla hiilineutraaliksi, jonka jälkeen se haluaa muuttaa toimintaansa lähemmäksi nollatavoitetta. Viimeinen vaihe on pienentää päästöt nettonollaan. (Stantec julkaisuaika tuntematon d; Sustainability Report 2021, Stantec, 42–43.)

Sosiaalisesta näkökulmasta yritys pyrkii jatkuvasti rakentamaan innostavaa ja avointa työympäristöä. Yritys arvostaa työntekijöiden monipuolisuutta ja eroja. Stantec tekee myös hyväntekeväisyyttä, sillä yritys on lahjoittanut yli 4 miljoonaa dollaria eri organisaatioille ympäri maailmaa. Yritys on arvioitu Forbesin mukaan parhaimpiin naisystävällisiin yrityksiin. (Stantec julkaisuaika tuntematon c; Sustainability Report 2021, Stantec, 45, 48, 55.)

Hallinnoinnin näkökulmasta yritys toimii uskollisena omille arvoilleen, joita ovat hyvä hallinto, läpinäkyvä kirjanpito ja pitkän aikavälin omistaja-arvon tuottaminen. Yrityksessä suurin osa hallituksen jäseniä on riippumattomia. Yritys huolehtii esimerkiksi eettisistä arvoista keskustelemalla säännöllisesti työntekijöiden kanssa. Koska yrityksen toimiala on niin laaja, sen tulee kiinnittää huomiota useisiin eri asioihin. Tärkeitä asioita yritykselle hallinnon näkökulmasta ovat muun muassa yksityisyyden, kyberturvallisuuden, ihmisoikeuksien sekä erilaisten riskinhallinnan huomioiminen. Stantec tunnistaa, hallinnoi, valvoo ja arvioi merkittäviä ja kiireellisiä riskejä usealla eri tasolla. (Stantec julkaisuaika tuntematon b; Sustainability Report 2021, Stantec, 58–59, 63–64.)

6.7 OP- Puhdas Vesi

OP-Puhdas Vesi rahasto pyrkii sijoittamaan sellaisiin yrityksiin, jotka edistävät toiminnallaan muun muassa puhtaan veden saatavuutta. Rahaston suurimmat omistukset jakautuvat kuvan 29 mukaisesti.

KUVA 29. OP-Puhdas Vesi -rahaston suurimmat sijoituskohteet 28.2.2023. Kuvaleike OP:n pdf-dokumentista OP-Puhdas Vesi-sijoitusrahasto (OP-Puhdas Vesi-sijoitusrahasto 2023,1)

Rahaston suurimpana sijoituskohteena (6,7 %) oleva Mueller Industries Inc. on sama yritys, minkä vastuullisuutta arvioitiin jo OP-Ilmasto-rahaston yhteydessä.

Toiseksi suurimpana sijoituskohteena (5,9 %) OP-Ilmasto rahastossa on Valmont Industries Inc-niminen yritys. Valmont Industries Inc on sijoitusholdingyhtiö. Yritys toimii sekä infrastruktuuri- että maataloussegmentillä, joten sillä on laaja toimintasegmentti. Se on osallisena muun muassa 5G-verkon jakelussa, sähkön toimituksessa sekä kestävien kastelukoneiden suunnittelussa. Yritys tarjoaa myös erilaisia pinnoituspalveluita, jotka suojaavat korroosiolta ja pidentävät terästen ja muiden metallituotteiden käyttöikää. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Valmont Industries 2023; Valmont julkaisuaika tuntematon.)

MSCI tietokannasta ei löytynyt tämänhetkistä arvioita kyseiselle yritykselle, mutta Sustainalytics arvioi yrityksen ESG-riskiluokituksen korkean riskin luokkaan. Yritys sai Sustainalyticsiltä arvosanaksi

41,3, mikä tarkoittaa luokituksessa vakavaa riskiä. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Valmont Industries 2023.)

Yrityksen yritysraportin mukaan yritys kuitenkin huolehtii ja huomioi toiminnassaan ainakin joissain määrin eri ESG-asiat. Ympäristönäkökulmasta yritys huomioi toiminnassaan ilmastomuutoksen, sähkönkulutuksen, jätteen käsittelyn sekä vesihuollon. Yritys huomioi toiminnassaan myös tuotantoketjusta aiheutuneet päästöt sekä tuotannon kierron ja myös niiden fyysiset vaikutukset. Valmont on esimerkiksi sitoutunut muuttamaan valaistustaan siten, että vähintään 90 % tuotantotilojen valaistuksesta tapahtuu melkein täysin (90 %) LED-valoilla vuoden 2023 loppuun mennessä. Vuonna 2020 85 Valmont Green Teamsia yhdessä vältti lähettämästä 10 873 tonnia jätettä kaatopaikoille. (Sustainability report, Valmont 2022, 11.)

Sosiaalisesta näkökulmasta katsottuna yritys huolehtii myös monimuotoisuudesta, tasa-arvosta, työntekijöiden terveydestä ja turvallisuudesta, työkokemuksesta sekä työssä menestymisestä. Yritys huolehtii myös yhteisövaikutuksesta, tuotteiden laadusta sekä turvallisuudesta ja tuotantoketjusta. Valmont tekee työntekijöilleen joka 18–24 kuukausi kyselyn työntekijän sitoutuneisuuteen liittyen. Valmontilla on myös sisäisiä käytäntöjä tuotteen laadun ja turvallisuuden takaamiseksi. Nämä käytännöt käydään myös asiakkaan kanssa läpi ennen tuotteen myymistä. (Sustainability report, Valmont 2022, 12.)

Hallinnon näkökulmasta yritys huomioi myös toiminnassaan yritysetiikan, hallituksen valvonnan sekä datan yksityisyyden ja turvallisuuden. Yrityksen liiketoiminta on kestävä ja eettiset arvot ovat yrityksessä linjassa sen omien arvojen kanssa. Valmont vaatii esimerkiksi työntekijöitään vuosittain kouluttautumaan ja perehtymään yrityksen liiketoimintamenettelytapoihin. Yrityksellä on olemassa myös oma Governance Risk Compliance- ryhmä eli GRC- ryhmä. Tämä ryhmä suorittaa ulkoisia arvioita ja asettaa tietynlaiset vertailuarvot yrityksen tietosuojakehykselle. (Sustainability report, Valmont 2022, 12.)

Rahaston kolmanneksi suurin sijoituskohde (5,7 %) on Veolia Environment. Yritys on maailman suurin vesiyhtiö ja johtava toimija Ranskassa. Vesitoimialan lisäksi yritys toimii myös jätehuoltoalalla sekä energia-alalla. Yrityksellä on Ranskan lisäksi toimintoja muun muassa Iso-Britanniassa, Saksassa, Yhdysvalloissa sekä Australiassa. Yritys tarjoaa muun muassa erilaisia energiapalveluita rakennuksille sekä energiaratkaisuja teollisuuden laitoksille. Jätehuollon puolella yritys huolehtii eri jätteiden oikeanlaisesta käsittelystä sekä muun muassa orgaanisen jätteen materiaalihyödyntämisestä. Vesihuollon puolella yritys tarjoaa erilaisia vedenkäsittelyn palveluita kuten myös infrastruktuurin suunnittelua ja rakentamista. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Veolia Environnement SA 2023; Veolia julkaisuaika tuntematon a; Veolia julkaisuaika tuntematon b; Veolia julkaisuaika tuntematon c.)

Sustainalytics arvioi yrityksen ESG-arvosanaksi 21,5, mikä tarkoittaa keskisuurta riskiä. MSCI arvioi myös yrityksen keskiluokkaan A-tason ESG-riskiluokituksella. MSCI ESG Controversies palvelun mukaan yrityksellä ei myöskään ole ollut ongelmia ESG-asioiden suhteen, sillä kaikki ESG-osa-alueet ovat saaneet vihreän lipun kuvan 30 mukaisesti. (Company ESG Risk Ratings: hakusana Veolia Environnement SA 2023; ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Veolia Environnement SA 2019.)

Significant Controversies by Indicator

Environment	G
Social	G
Customers	G
Human Rights & Community	G
Labor Rights & Supply Chain	G
Governance	G

KUVA 30. MSCI:n ESG Controversies -palvelun arvio Veolia Environnement SA ESG-asioiden hoitamisesta. Kuvaleike MSCI:n verkkosivuilta. (ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Veolia Environnement SA 2019.)

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, ovatko pankkien vastuullisimmiksi luokiteltujen rahastojen suurimmat sijoituskohteet niin vastuullisia kuin rahastoesite antaa ymmärtää. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä tässä opinnäytetyössä saatiin tutkittua ja analysoitua yritysten vastuullisuutta. Yhteenvetona voidaan sanoa, että vastuullisten rahastojen suurimmat sijoituskohteet ovat pääasiassa vastuullisia. Taulukossa 1 on tehty tarkempi yhteenveto ja eritelty rahastojen ja yritysten saamat arvosanat.

TAULUKKO 1. Yhteenveto rahastojen ja niiden suurimpien omistuksien saamista arvosanoista Morningstarilta ja MSCI:ltä.

Rahastot	Sustainalytics ESG Risk Rating	MSCI ESG Rating	ESG Controversies			Morningstarin antama maapallojen lukumäärä rahastolle	MSCI:n antama arvio rahastolle
			E	S	G		
Handelsbanken Kestävä Energia							
Darling Ingredients Inc	20,8	AA	G	G	G	4	AAA
Bakkafrost P/F	27,2	BBB*					
Enel SpA	21,0	AAA	G	O	G		
Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema							
Itau Unibanco Holding SA Participating Preferred	26,3	A	G	Y	G	5	BBB
Grupo Financiero Vanorte SAB de CV Class O	16,9	AA	G	G	G		
America Movil SAB de CV Series L	21,7	BB	G	Y	G		
Handelsbanken Terveysteema							
UnitedHealth Group Inc	15,3	AA	G	O	O	3	AAA
Novo Nordisk A/S Class B	23,7	AAA	G	G	G		
Johnson & Johnson	24,0	A	G	O	O		
OP-Ilmasto							
R.W.E. AG	21,8	A	Y	Y	G	3	AA
Mueller Industries Inc	34,6						
Stantec Inc	14,5	AA**					
OP-Puhdas Vesi							
Mueller Industries Inc	34,6					3	A
Valmont Industries, Inc	41,3						
Veolia Environment	21,5	A	G	G	G		

*vuonna 2022

**vuonna 2021

Yritysmaailmassa, kuten maailmassa yleisestikin, mikään ei ole täydellistä. Ei siis voida olettaa, että kaikkien yritysten ESG-riskiluokitukset olisivat olleet matalia ja ESG-arviot parhaita mahdollisia. Suurimmassa osassa yrityksistä riskitaso on kuitenkin arvioitu keskitasoon ja ESG-osa-alueet on hoidettu pääosin hyvin, tosin kaikista yrityksistä ei ollut saatavilla arvioita.

Myös rahastojen osalta Morningstarin ja MSCI:n antamat arviot ovat pääosin hyviä. Luokitukset ovat myös pääosin yhteneviä keskenään lukuun ottamatta Handelsbankenin Latinalainen Impact Teema-rahaston saamia arvosanoja. Kumpikin yhtiö tosin arvioi yrityksiä omien kriteeriensä kautta.

Jos halutaan kuitenkin jotenkin suhteuttaa esimerkiksi yritysten ESG-riskiluokkia, voidaan laskea jokaiselle rahastolle oma keskiarvo ESG Risk Ratingsien pohjalta. Alla olevassa taulukossa 2 on laskettu keskiarvot rahastoille niiden kolmen suurimman sijoituskohteen ESG-riskitasoarvion pohjalta.

TAULUKKO 2. Rahastojen keskiarvot ESG-riskitasoarvion pohjalta pienimmästä suurempaan.

Handelsbanken Terveysteema	21,0
Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema	21,6
Handelsbanken Kestävä Energia	23,0
OP-Ilmasto	23,6
OP-Puhdas Vesi	32,5

Taulukon 2 pohjalta voitaisiin sanoa, että Handelsbanken Terveysteema on vähäriskisin ja OP- Puhdas Vesi suuririskisin. Handelsbanken Terveysteema-rahaston saamat arvosanat MSCI:ltä ovat myös pääosin hyviä. Tätä taulukkoa kuitenkin vääristää se, että kaikista rahastoista ei ollut saatavilla MSCI:n arviointia. Tämä arviointi olisi helpottanut ainakin jossain yritysten ja myös rahastojen vastuullisuuden arviointia, sillä silloin arviointi olisi ollut yhdenmukaista.

Vaikka rahastossa olevat kolme suurinta yhtiötä saivat erittäin huonot arvosanat molemmilta vastuullisuuden arvioijilta, ei sekään todellisuudessa kerro paljoa rahaston vastuullisuudesta. Tähän tosin vaikuttaa omistusosuuden suuruus rahastosta. Tässä opinnäytetyössä tutkimani rahastojen suurimpien sijoituskohteiden osuus koko rahaston sijoituskohteista oli yhteensä korkeintaan 20,83 %. Pienin prosenttiosuus yrityksillä oli Handelsbankenin Kestävä Energia -rahastossa. Tässä rahastossa tutkittavien yritysten prosenttiosuus oli vain 10,57 %. Taulukossa 3 on laskettu yhteen tutkittavien yritysten prosenttiosuudet. Kaiken kaikkiaan tutkittavien yritysten prosenttiosuus rahastoista on niin pieni, että se kertoo vain murto-osan rahaston sijoituskohteista.

TAULUKKO 3 Tutkittavien yritysten prosenttiosuudet yhteenlaskettuna.

Handelsbanken Kestävä Energia	10,57 %
Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema	19,22 %
Handelsbanken Terveysteema	20,83 %
OP-Ilmasto	14,90 %
OP-Puhdas Vesi	18,30 %

Toisaalta vaikka MSCI:n arviointi olisikin ollut jokaisesta tässä opinnäytetyössä tutkitusta rahastojen sijoituskohteista, ei niitä silti olisi voinut yksiselitteisesti määritellä vastuulliseksi tai vastuuttomaksi. Opinnäytetyön eettisyyden ja luotettavuuden näkökulmasta voidaankin ajatella, että MSCI ja Morningstar huomioivat kuitenkin arvioinnissaan vain tietyt seikat ja ottavat niihin kantaa.

Aineistonkeruu tapahtui näiden palveluntarjoajien ja yritysvastuuraporttien lisäksi myös pankkien omien verkkosivujen kautta. Sieltä löytyvä tieto on varmasti ajantasaista, mutta toisaalta materiaali on kuitenkin mainosmateriaalia. Samaa voidaan sanoa, kun hain tietoa yritysten vastuullisuudesta esimerkiksi niiden verkkosivujen avulla tai hyödyntämällä yrityksen yritysvastuuraporttia. Nämäkin lähteet voidaan ajatella olevan mainosmateriaalia siinä mielessä, että yritys tuo vain positiivisia näkemyksiä ja havaintoja ilmi. Voisikin sanoa, että yritysvastuuraporttien pohjalta yritys tuo vain niin sanotusti parhaat puolensa esille. Todellisuus voi oikeasti olla yrityksessä jotain muuta.

Opinnäytetyön luotettavuutta voi kyseenalaistaa myös käyttämieni palveluntarjoajien perusteella. Tutkin rahastoja pankkien verkkosivujen lisäksi MSCI:n ja Morningstarin sivustojen perusteella. Tutkin pankkien suurimpien sijoituskohteiden vastuullisuutta myös MSCI:n ja Morningstarin omistaman Sustainalyticsin avulla. Voisi siis ajatella, että suurimpien sijoituskohteiden vastuullisuuden arviointi on yhtenevää rahaston saaman arvion perusteella. Näin ei kuitenkaan ollut, sillä arviot eivät aina olleet yhteneviä keskenään. Toisaalta MSCI ja Morningstar arvioivat rahastojen vastuullisuutta paljon laajemmin kuin perehtymällä vain kolmen suurimman sijoituskohteen vastuullisuuteen. Molemmat yhtiöt tekevät kuitenkin analyyseja riippumattomasti, joten nämä tietolähteet ovat myös tästä näkökulmasta katsottuna luotettavia.

Tutkimuksessa ei ollut myöskään eettisyyden näkökulmasta epäkohtia, sillä tieto kerättiin ajantasaisista ja luotettavista lähteistä. Lähteenä käyttämäni haastattelu toteutettiin myös eettiset asiat huomioiden. Tekemäni haastatteluun osallistuminen oli muun muassa haastateltavalle vapaaehtoista. Kävimme haastateltavan kanssa haastattelukysymykset yhdessä läpi ennen haastattelun toteuttamista, joten haastateltavalla oli myös mahdollisuus kieltäytyä vastaamasta joihinkin kysymyksiin. Itse haastattelutilanteessa haastateltavalla oli mahdollisuus keskeyttää haastattelu tai vetäytyä siitä. Huolehdin myös koko opinnäytetyöprosessin ajan haastateltavan yksityisyyden suojasta.

Vaikka vastuullisuutta onkin vaikea määrittää ja myös tutkia tulee sillä kuitenkin olemaan yhä suurempi vaikutus ja merkitys tulevaisuuden sijoittamisessa. Pankin sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntijan (2023) mukaan vastuullinen sijoittaminen megatrendinä on tullut jäädäkseen. Se on nostanut suosiotaan viimeisten vuosien aikana runsaasti. Vastuullinen sijoittaminen tulee myös kehittymään tulevaisuudessa sijoittajan vaatimusten ja mieltymysten mukaan. Eri regulaatioiden ja säännösten myötä ajan kuluessa vastuullisuutta tullaan pitämään enemmän itsestäänselvyytenä. Tulevaisuuden sijoittajat nuoremassa sukupolvessa tulevat vaatimaan sitä, että sijoituksilla on jonkin näköinen vastuullinen sijoitustavoite.

8 POHDINTA

Olen erittäin tyytyväinen opinnäytetyöni lopputulokseen. Pääsin opinnäytetyössä tavoitteeseeni, eli sain tutkia pankkien vastuullisimpien rahastojen suurimpien sijoituskohteiden vastuullisuutta. Toisin tutkin tässä opinnäytetyössä vain rahastojen kolmen suurimman sijoituskohteen vastuullisuutta, joten mitään yleistystä rahastojen vastuullisuudesta tai vastuuttomuudesta ei tämän pohjalta voi tehdä. Tutkin tässä opinnäytetyössä rahastoja, jotka noudattavat EU:n artiklaa 9. Tällaiset rahastot ovat sellaisia, joilla on erityinen vastuullisen sijoittamisen tavoite. Rahastot noudattavat tiettyjä säännöksiä toiminnassaan ja sijoittavat tiettyihin kohteisiin.

Vaikka tutkimus rajautuikin vain kolmeen suurimpaan sijoituskohteeseen, opin silti valtavasti uutta vastuullisuudesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä. Näkemykseni vastuullisuudesta laajeni tämän opinnäytetyön tekemisen myötä valtavasti verrattuna aikaisempaan tietopohjaani. Yritysten vastuullisuuden tutkiminen muun muassa yritysvastuuraipporien pohjalta havainnollisti minulle konkreettisesti eri keinoja, joilla yritys pystyy toteuttamaan vastuullisuutta.

Yritysten vastuullisuuden arvioinnissa haastavinta oli relevantin tiedon löytäminen. Materiaalia yritysten vastuullisuudesta oli todella paljon. Valmiit analyysit yritysten vastuullisuudesta antoivat suuntaantavaa tietoa yritysten ESG-asioiden hoidosta. Nämä analyysit myös helpottivat siinä mielessä yritysten vastuullisuuden arviointia, sillä yritysten toimialat poikkesivat niin paljon toisistaan. Näin ollen nämä yritykset painottivat muun muassa yritysvastuuraipporeissaan eri asioita. Tämä aiheutti myös haastetta siinä mielessä, jos yrityksestä ei ollut saatavilla esimerkiksi MSCI:n arviota. Tällöin oli todella haastavaa löytää relevanttia tietoa yrityksen vastuullisuudesta.

Yritysten vastuullisuuden analysointiin vaikutti myös käyttämäni menetelmät. Jos olisin käyttänyt tutkimuksessani joitakin toisia menetelmiä tai palveluja yritysten vastuullisuuden analysointiin tulos olisi voinut olla aivan erilainen. Morningstar ja MSCI huomioivat arvioinnissa vain tietyt seikat ja pointit yrityksestä ja tekevät arviointinsa niiden pohjalta.

Yritysten vastuullisuutta olisi voinut tutkia laajemmin perehtymällä useampaan yritykseen tai syventymällä tarkemmin esimerkiksi yritysten julkaisemiin yritysvastuuraipportteihin. Myös useamman palveluntarjoajan hyödyntäminen voisi tuoda lisäperspektiiviä tutkimukseen. Yksi mahdollisuus olisi tutkia myös esimerkiksi toisen tyyppisten rahastojen, kuten esimerkiksi indeksirahastojen vastuullisuutta. Useamman pankin rahastojen vertailu voisi myös olla mielekästä, jolloin saataisiin laajempi käsitys pankkien vastuullisten rahastojen tarjonnasta.

LÄHTEET

America Movil julkaisuaika tuntematon. Sustainability goals 2021–2025/2050. Verkkojulkaisu. <https://sustainability.americamovil.com/goals/>. Viitattu 6.4.2023.

Asetus 2019/2088/EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus kestävyysliittymien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla. Euroopan unionin virallinen lehti 9.12.2019. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>. Viitattu 2.4.2023.

Asetus 2019/2088/EU: Komission delegoitu asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/2088 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla, joissa täsmennetään ”ei merkittävää haittaa” -periaatteeseen liittyvien tietojen sisällön ja esitystavan yksityiskohdat, kestävyysindikaattoreihin ja haitallisiin kestävyysvaikutuksiin liittyvien tietojen sisältö, menetelmät ja esitystapa sekä ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyvien ominaisuuksien ja kestävien sijoitustavoitteiden edistämiseen liittyvien tietojen sisältö ja esitystapa ennen sopimuksen tekemistä annettavissa asiakirjoissa, verkkosivustoilla ja määräaikaikatsauksissa. Euroopan unionin virallinen lehti 25.7.2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1288&qid=1669037109469&from=en>. Viitattu 2.4.2023.

Bakkafröst julkaisuaika tuntematon a. Sustainability. Verkkojulkaisu. <https://www.bakkafröst.com/en/about-us/sustainability/sustainability/>. Viitattu 5.4.2023.

Bakkafröst julkaisuaika tuntematon b. Vision & mission. Verkkojulkaisu. <https://www.bakkafröst.com/en/about-us/about-us/>. Viitattu 5.4.2023.

Banorte julkaisuaika tuntematon. Finanzas Sustentables. Verkkojulkaisu. <https://investors.banorte.com/es/sustainability/sustainability-strategy/sustainable-finances>. Viitattu 6.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana America Movil SAB de CV 2022. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/america-movil-sab-de-cv/1008691853>. Viitattu 6.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Bakkafröst P/F 2023. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/darling-ingredients-inc/1008220236>. Viitattu 5.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Darling Ingredients, Inc. 2023. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/darling-ingredients-inc/1008220236>. Viitattu 5.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Enel SpA 2022. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/enel-spa/1007971732>. Viitattu 5.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Grupo Financiero Banorte SAB de CV 2022. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/grupo-financiero-banorte-sab-de-cv/1007907431>. Viitattu 6.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Itaú Unibanco Holding SA 2022. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/ita-unibanco-holding-sa/1008752077>. Viitattu 6.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Johnson & Johnson 2022. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/johnson-johnson/1008017923>. Viitattu 7.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Mueller Industries, Inc. 2023. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/mueller-industries-inc/1008194613>. Viitattu 7.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Novo Nordisk A/S 2023. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/novo-nordisk-a-s/1008201698>. Viitattu 7.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Rwe AG 2023. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/rwe-ag/1008286858>. Viitattu 7.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Stantec 2023. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/stantec-inc/1008758305>. Viitattu 8.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana UnitedHealth Group, Inc. 2022. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/unitedhealth-group-inc/1007982919>. Viitattu 7.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Valmont Industries 2023. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/valmont-industries-inc/1008041357>. Viitattu 8.4.2023.

Company ESG Risk Ratings: hakusana Veolia Environnement SA 2023. Verkkojulkaisu. Sustainalytics. <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/veolia-environnement-sa/1008773497>. Viitattu 10.4.2023.

Darling Ingredients julkaisuaika tuntematon. 260+ facilities on five continents. Verkkojulkaisu. <https://www.darlingii.com/>. Viitattu 5.4.2023.

Enel julkaisuaika tuntematon. Products. Verkkojulkaisu. <https://www.enel.com/company/services-and-products>. Viitattu 5.4.2023.

ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Hallbar Energi (A1 EUR) 2023. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-fund-ratings-climate-search-tool/funds/handelsbanken-hallbar-energi-a1-eur-/68281832>. Viitattu 3.4.2023.

ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Latinamerika Tema (A1 EUR) 2023. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-fund-ratings-climate-search-tool/funds/handelsbanken-hallbar-energi-a1-eur-/68281832>. Viitattu 3.4.2023.

ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana Handelsbanken Halsovard Tema (A1 EUR) 2023. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-fund-ratings-climate-search-tool/funds/handelsbanken-hallbar-energi-a1-eur-/68281832>. Viitattu 3.4.2023.

ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana OP-Clean Water A 2023. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-fund-ratings-climate-search-tool/funds/op-clean-water-a/68179698>. Viitattu 3.4.2023.

ESG Fund Ratings and Climate Search Tool: hakusana OP-Ilmasto A 2023. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-fund-ratings-climate-search-tool/funds/op-ilmasto-a/60047788>. Viitattu 3.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Amerikka Movil, S.A.B. de C.V. 2022. Verkkojulkaisu. MSCI Inc <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/america-movil-sab-de-cv/IID000000002157117>. Viitattu 6.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Darlings Ingredients Inc. 2022. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/darling-ingredients-inc/IID000000002163672>. Viitattu 5.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Enel SpA 2019. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/enel-spa/IID000000002151160>. Viitattu 5.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Grupo Financiero Banorte, S.A.B. de C.V. 2020. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/grupo-financiero-banorte-sab-de-cv/IID000000002168408>. Viitattu 6.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Itau Unibanco Holding S.A. 2021. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/itau-unibanco-holding-sa/IID000000002257223>. Viitattu 6.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Johnson & Johnson 2022. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/johnson-johnson/IID000000002171982>. Viitattu 7.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Novo Nordisk A/S 2019. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/novo-nordisk-a/s/IID000000002135404>. Viitattu 7.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana RWE Aktiengesellschaft 2019. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/rwe-aktiengesellschaft/IID000000002180858>. Viitattu 7.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana UnitedHealth Group Incorporated 2022. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/unitedhealth-group-incorporated/IID000000002145764>. Viitattu 7.4.2023.

ESG Ratings & Climate Search Tool: hakusana Veolia Environnement SA 2019. Verkkojulkaisu. MSCI Inc. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/veolia-environnement-sa/IID000000002188673>. Viitattu 10.4.2023.

European Commission julkaisuaika tuntematon. Corporate sustainability reporting. Verkkojulkaisu. https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_fi. Viitattu 18.1.2023.

European Parliament 2022. Sustainable economy: Parliament adopts new reporting rules for multinationals. Verkkojulkaisu. News European Parliament. Päivitetty 10.11.2022. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221107IPR49611/sustainable-economy-parliament-adopts-new-reporting-rules-for-multinationals>. Viitattu 18.2.2023.

Finanssiala 2022. Saisiko olla tuulivoimaa vai ruskeaa rahastoa? – Sijoittajan on nyt arvioitava, kuinka kestäviä sijoituksia haluaa. Verkkojulkaisu. Finanssiala. Päivitetty 7.9.2022. <https://www.finanssiala.fi/uutiset/saisiko-olla-tuulivoimaa-vai-ruskeaa-rahastoa-sijoittajan-on-nyt-arvioitava-kuinka-kestavia-sijoituksia-haluaa/>. Viitattu 19.2.2023.

Handelsbanken 2023a. Handelsbanken Kestävä Energia. Verkkojulkaisu. Päivitetty 28.2.2023. <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000192?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&hw=true&qtf=fundlist>. Viitattu 3.4.2023.

Handelsbanken 2023b. Handelsbanken Kestävä Energia. Verkkojulkaisu. Päivitetty 28.2.2023. <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000192/more?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&hw=true&qtf=fundlist>. Viitattu 3.4.2023.

Handelsbanken 2023c. Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema. Verkkojulkaisu. Päivitetty 28.2.2023. <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/0p00015d8k?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&hw=true&qtf=fundlist>. Viitattu 3.4.2023.

Handelsbanken 2023d. Handelsbanken Latinalainen Amerikka Impact Teema. Verkkojulkaisu. Päivitetty 28.2.2023. <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/0p00015d8k/more?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&hw=true&qtf=fundlist>. Viitattu 3.4.2023.

Handelsbanken 2023e. Handelsbanken Terveys Teema. Verkkojulkaisu. Päivitetty 28.2.2023. <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000226?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&hw=true&qtf=fundlist>. Viitattu 3.4.2023.

Handelsbanken 2023f. Handelsbanken Terveys Teema. Verkkojulkaisu. Päivitetty 28.2.2023. <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000226/more?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&hw=true&qtfundlist>. Viitattu 3.4.2023.

Handelsbanken julkaisuaika tuntematon a. Handelsbanken through history. Verkkojulkaisu. <https://www.handelsbanken.com/en/about-the-group/handelsbanken-through-history>. Viitattu 31.1.2023.

Handelsbanken julkaisuaika tuntematon b. Locations. Verkkojulkaisu. <https://www.handelsbanken.com/en/about-the-group/locations>. Viitattu 31.1.2023.

Handelsbanken julkaisuaika tuntematon c. Our sustainability goals. Verkkojulkaisu. <https://www.handelsbanken.com/en/sustainability/sustainability-goals>. Viitattu 31.1.2023.

Handelsbanken julkaisuaika tuntematon d. The Sustainable Development Goals. Verkkojulkaisu. <https://www.handelsbanken.com/en/sustainability/sustainable-development-goals>. Viitattu 2.2.2023.

Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Hållbar Energi 2023. Rahastoesite 2023. Pdf-tiedosto. Julkaistu 03.02.2023. https://secure.msse.se/shb/pdf/Handelsbanken_Kestava_Energia_Rahastoesite.pdf. Viitattu 3.4.2023.

Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Hälsovård Tema 2023. Rahastoesite 2023. Pdf-tiedosto. Julkaistu 03.02.2023. https://secure.msse.se/shb/pdf/Handelsbanken_Terveys_Teema_Rahastoesite.pdf. Viitattu 3.4.2023.

Handelsbanken, Prospectus for Handelsbanken Latinamerika Impact Tema 2023. Rahastoesite 2023. Pdf-tiedosto. Julkaistu 03.02.2023. https://secure.msse.se/shb/pdf/Handelsbanken_Latinamerikan_Amerikka_Impact_Teema_Rahastoesite.pdf. Viitattu 3.4.2023.

Healthy Living Summary, Bakka Frost 2022. Yritysvastuuraportti. Pdf-tiedosto. Julkaistu vuonna 2022. https://bakkafrust.cdn.fo/media/4132/bf_sustainability_2022_summary_web.pdf?s=aFI-5Bb5RiTbV2yt6HndjKZtNJA. Viitattu 10.4.2023.

Itaú julkaisuaika tuntematon. Sustainability. <https://www.italy.com/sustainability/>. Viitattu 6.4.2023.

Johnson & Johnson 2018. Johnson & Johnson Consumer Inc. Makes a New Pledge to Help Tackle Plastic Waste. Verkkojulkaisu. Uutinen Johnson & Johnson verkkosivuilta. Julkaistu 29.10.2018. <https://www.jnj.com/latest-news/johnson-johnson-consumer-inc-joins-the-new-plastics-economy-global-commitment>. Viitattu 7.4.2023.

Kansalaiskysely kesäkuu 2022, Finanssiala 2022. Pdf-tiedosto. Julkaistu 12.07.2022. https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2022/07/FA-Norstat-paketti-Raha_puhuu_vihreasti_SuomiAreena_12072022.pdf. Viitattu 19.2.2023.

Kurittu, Kaisa 2018. Yritysvastuuraportointi: kiinnostavan viestinnän käsikirja. E-kirja. Helsinki: Alma. Viitattu 20.2.2023.

Kurittu, Kaisa 2021. Sijoita rahasi vastuullisesti. Helsinki: Alma Talent.

Liappis, Hanna, Pentikäinen, Merja & Vanhala, Anne 2019. Menesty yritysvastuulla: käsikirja kokonaisuuteen. Helsinki: Edita.

Morningstar 2019. The Morningstar Sustainability Rating, Explained. Verkkojulkaisu. <https://www.morningstar.com/articles/957266/the-morningstar-sustainability-rating-explained>. Viitattu 23.3.2023.

Morningstar 2021. Morningstar Sustainability Rating. Methodology. Pdf-tiedosto. Julkaistu 8.11. 2021. https://www.morningstar.com/content/dam/marketing/shared/research/methodology/744156_Morningstar_Sustainability_Rating_for_Funds_Methodology.pdf. Viitattu 23.3.2023.

Morningstar 2023a. Handelsbanken Kestävä Energia (A1 EUR). Verkkojulkaisu. Päivitetty 31.1.2023. <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000UI2C>. Viitattu 3.4.2023.

Morningstar 2023b. Handelsbanken Latinalainen Amerikka (A1 EUR). Verkkojulkaisu. Päivitetty 31.1.2023. <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000VC6J>. Viitattu 3.4.2023.

Morningstar 2023c. Handelsbanken Hälsovård Tema (A1 EUR). Verkkojulkaisu. Päivitetty 31.1.2023. <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000VCTP>. Viitattu 3.4.2023.

Morningstar 2023d. OP-Ilmasto A. Verkkojulkaisu. Päivitetty 31.1.2023. <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR04KWR>. Viitattu 3.4.2023.

Morningstar 2023e. OP-Puhdas Vesi A. Verkkojulkaisu. Päivitetty 31.1.2023. <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000PADZ>. Viitattu 3.4.2023.

Mueller Industries julkaisuaika tuntematon. Worldwide Locations. Verkkojulkaisu. <https://www.muellerindustries.com/worldwide-locations>. Viitattu 7.4.2023.

MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology, MSCI ESG Research 2023. Ohje MSCI ESG Controversies and Global Norms Methodology -arviointimenetelmästä. Pdf-tiedosto 2023. Julkaistu maaliskuussa 2023. <https://www.msci.com/documents/1296102/14524248/MSCI+ESG+Research+Controversies+Executive+Summary+Methodology+-+July+2020.pdf/b0a2bb88-2360-1728-b70e-2f0a889b6bd4>. Viitattu 5.4.2023.

MSCI julkaisuaika tuntematon a. How does MSCI ESG Fund Ratings work? Verkkojulkaisu. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-fund-ratings-climate-search-tool>. Viitattu 24.3.2023.

MSCI julkaisuaika tuntematon b. What is an MSCI ESG Rating? Verkkojulkaisu. <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings>. Viitattu 4.4.2023.

Novo Nordisk A/S julkaisuaika tuntematon. Zero environmental impact. Verkkojulkaisu. <https://www.novonordisk.com/sustainable-business/zero-environmental-impact.html>. Viitattu 7.4.2023.

OP Media 2022. Sijoituskohteiden kestävyiden vertailu helpottuu. Verkkojulkaisu. Päivitetty 7.6.2022. <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/sijoituskohteiden-kestavyiden-vertailu-helpottuu/>. Viitattu 2.4.2023.

OP, Kestävyystiedot julkaisuaika tuntematon a. Lomake asetuksen (EU) 2019/2088 9 artiklan 1–4 a kohdassa ja asetuksen (EU) 2020/852 5 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja rahoitustuotteita koskeville tiedoille, jotka on annettava ennen sopimuksen tekemistä. Pdf-tiedosto. <https://www.op.fi/tac?did=He-saa0000006024&cs=d5fb1285a06fb3ac410629f41d0e5949e5f47ebee4e89fc5f436d8043997c91>. Viitattu 3.4.2023.

OP, Kestävyystiedot julkaisuaika tuntematon b. Lomake asetuksen (EU) 2019/2088 9 artiklan 1–4 a kohdassa ja asetuksen (EU) 2020/852 5 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja rahoitustuotteita koskeville tiedoille, jotka on annettava ennen sopimuksen tekemistä. Pdf-tiedosto. <https://www.op.fi/tac?did=He-saa0000006035&cs=294218a05e20135f248f72c07f48f63502c8b987c4fd71d3132d3fd668956209>. Viitattu 3.4.2023.

OP-Ilmasto-sijoitusrahasto 2023. Kuukausikatsaus 2023. Pdf-tiedosto. Julkaistu 28.2.2023.
<https://www.op.fi/tac?did=He-Saa0000004317&cs=f05c15362c5eb498b9e5fb9aa678b9392a0742280f6c2de40d9567d0816cd8ca>.
 Viitattu 3.4.2023.

OP-Puhdas Vesi-sijoitusrahasto 2023. Kuukausikatsaus 2023. Pdf-tiedosto. Julkaistu 28.2.2023.
<https://www.op.fi/tac?did=He-Saa0000004393&cs=d1c7867a8777dc30af97dc13a3882e78539cfff3a2beb2ccf96adef2e12df487>.
 Viitattu 3.4.2023.

Osuuspankki julkaisuaika tuntematon a. Historia. Verkkojulkaisu. <https://www.op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti-historia>. Viitattu 31.1.2023.

Osuuspankki julkaisuaika tuntematon b. OP Ryhmä lyhyesti. Verkkojulkaisu. <https://www.op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti>. Viitattu 31.1.2023.

Osuuspankki julkaisuaika tuntematon c. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma. Verkkojulkaisu. <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuusohjelma>. Viitattu 22.2.2023.

Osuuspankki julkaisuaika tuntematon d. Sitoumukset ja linjaukset. Verkkojulkaisu. <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/sitoumukset-ja-linjaukset>. Viitattu 2.2.2023.

Rwe AG julkaisuaika tuntematon. RWE AG. Verkkojulkaisu. <https://www.rwe.com/en/the-group/rwe-ag/>. Viitattu 7.4.2023.

Sijoitusrahasto-opas, Pörssisäätiö 2009. Suomen pörssisäätiö 2009. Pdf-tiedosto. Julkaistu 15.1.2009. https://www.porssisaatio.fi/en/wp-content/uploads/2012/01/28002-sijoitusrahasto_opas_FI_lores.pdf. Viitattu 29.1.2023.

Sijoitustuotteiden ja vastuullisuuden asiantuntija 2023. Pankki. Haastattelu 14.3.2023.

Silvola, Hanna 2019. Vastuullisuudesta ylituottoa sijoituksiin. E-kirja. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 26.1.2023.

Stantec julkaisuaika tuntematon a. Environment. Verkkojulkaisu. <https://www.stantec.com/en/markets/environment>. Viitattu 8.4.2023.

Stantec julkaisuaika tuntematon b. Corporate Governance. Verkkojulkaisu. <https://www.stantec.com/uk/about/corporate-governance>. Viitattu 8.4.2023.

Stantec julkaisuaika tuntematon c. Delivering Social Value. Verkkojulkaisu. <https://www.stantec.com/uk/about/social-value>. Viitattu 8.4.2023.

Stantec julkaisuaika tuntematon d. Tackling Climate Change. Verkkojulkaisu. <https://www.stantec.com/uk/about/climate-change>. Viitattu 8.4.2023.

Suomen perustuslaki 731/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L2P20>. Viitattu 20.2.2023.

Sustainability Report 2023, Mueller Industries. Yritysvastuuraportti 2023. Pdf-tiedosto. Julkaistu vuonna 2023. https://assets.speakcdn.com/assets/2914/muellersustainabilitydisclosure_2023.pdf. Viitattu 8.4.2023.

Sustainability Report 2021, Stantec. Yritysvastuuraportti 2021. Pdf-tiedosto. Julkaistu vuonna 2021 <https://www.stantec.com/content/dam/stantec/files/PDFAssets/2021/stantec-sustainability-report-2021.pdf>. Viitattu 8.4.2023.

Sustainability report, Valmont 2022. Yritysvastuuraportti. Julkaisu vuonna 2022. Pdf-tiedosto. https://webassets.valmont.com/valmontstaging/docs/librariesprovider80/sustainability-2022/vo22_corp_sustainabilityreport_final_060222.pdf. Viitattu 10.4.2023.

Sustainalytics julkaisuaika tuntematon. Overview of Sustainalytics' ESG Risk Ratings. Verkkojulkaisu. <https://www.sustainalytics.com/esg-data#overview>. Viitattu 5.4.2023.

Unitedhealth Group julkaisuaika tuntematon. Net-Zero Operations. Verkkojulkaisu. <https://sustainability.uhg.com/environmental-health/net-zero-operations.html>. Viitattu 7.4.2023.

Valmont julkaisuaika tuntematon. About Our Company. Verkkojulkaisu. <https://www.valmont.com/about-us/about-our-company>. Viitattu 8.4.2023.

Veolia julkaisuaika tuntematon a. Energy management. Verkkojulkaisu. <https://www.veolia.com/en/veolia-group/profile/business-activities/energy-management>. Viitattu 10.4.2023.

Veolia julkaisuaika tuntematon b. Waste management. Verkkojulkaisu. <https://www.veolia.com/en/veolia-group/profile/business-activities/waste-management>. Viitattu 10.4.2023.

Veolia julkaisuaika tuntematon c. Water management. Verkkojulkaisu. <https://www.veolia.com/en/veolia-group/profile/business-activities/water-management>. Viitattu 10.4.2023.

LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET

1. Millainen on koulutustaustasi?
2. Minkälaisissa työtehtävissä työskentelet?
3. Kauanko olet työskennellyt kyseessä olevassa tehtävässä?
4. Kauanko olet työskennellyt sijoitusten parissa?
5. Kauanko olet työskennellyt finanssialalla?
6. Miten määrittelet vastuullisen sijoittamisen?
7. Miten määrittelet vastuullisen rahaston?
8. Millaisena näet vastuullisuuden sijoittamisen tulevaisuuden?